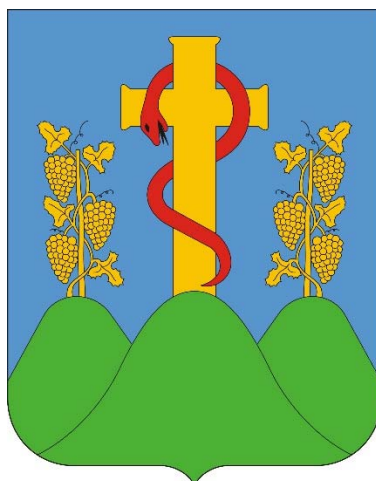

Tokaj Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

ITS 2014 Konzorcium:

Tervező, Építő és Kereskedelmi Kft.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Külzetlap

BELÜGYMINISZTERIUM

Tokaj Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája

2015. év

Készítették az „ITS 2014 Konzorcium” tagjai:

ÉARFÜ Észak-Alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökség
Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Berki Judit
ügyvezető

ART VITAL Tervező, Építő és Kereskedelmi Korlátolt
Felelősségű Társaság

Végh József
ügyvezető

OPUS TEAM Üzleti Tanácsadó Korlátolt Felelősségű
Társaság

Virágh Péter
ügyvezető

Aláírólap

Régiós koordinátor:

Dr. habil. Mező Ferenc

Megyei koordinátor:

Klein György

*okleveles építésmérnök
É/05-0070; TT 05-0070*

Felelős tervező:

Trenka Zoltán

*magasépítő üzem mérnök, tervező szakmérnök
É/1 15-0119*

Településtervező:

Végh József

*okleveles építésmérnök, városépítési és városgazdasági
szakmérnök
É/1 15-0124; TT 15-0124*

Energiaközmű szakági tervező:

Labbancz András

*okleveles településmérnök
TT 15-0378*

Fekete Ferenc

*villamosmérnök, vezető tervező
TE 04-0239 - Településtervezési energia-közmű szakértő*

Verba József

*üzem mérnök
TE 15-0289 Településtervezési energia-közmű szakértő
TH 15-0289 Településtervezési hírközlési szakértő*

Fekete András

*okl. gépészmérnök
TE 15-0378 - Településtervezési energia-közmű szakértő*

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Közlekedésági szakági tervező:

Kulcsár Gusztáv

építőmérnök, mélyépítési mérnök

Tkő 15-0300 - Településtervezési közlekedési szakértő

Víziközmű szakági tervező:

Korcsmáros Rudolf

okl. építőmérnök

VZ-TEL 15-0748- Települési víziközmű tervező

TV 15-0748- Településtervezési víziközmű szakértő

Környezetvédelmi szakági tervező:

Major Zoltán

okl. építőmérnök

VZ-TEL 15-0567- Települési víziközmű tervező

TV 15-0567- Településtervezési víziközmű szakértő

Zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező:

Szalai Sándor

környezetmérnök

SZKV-1.2. 15/0640 Levegőtisztaság-védelem szakértő

SZKV-1.4. 15/0640 Zaj- és rezgésvédelem szakértő

Régészeti szakértő:

Pataki Orsolya

okl. tájépítésmérnök

K 05-0430, TK 05-0430

Műemléki szakértő:

Dr. Bálint Marianna

régészeti szakértő

Társadalompolitikai szakértő:

Szilágyi- Fekete Anikó

műemléki szakértő

Gazdasági Szakértő:

Gurály Edina

társadalompolitikai szakértő

Leiter Xavéria

gazdasági szakértő

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Anti-szegregációs szakértő:

Észik Édua
anti-szegregációs szakértő

Közreműködők:

Posta György
*Tokaj Város
polgármestere*

Keresztes Alexandra
települési koordinátor

TARTALOM

BEVEZETŐ	7
1. KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI	8
1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása.....	8
1.2. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása.....	12
1.2.1 Városi szintű tematikus célok:.....	12
1.2.2 Városrészi szintű területi célok.....	17
2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK.....	20
2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával	20
2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése.....	25
2.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve	32
2.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz.....	36
3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM	48
4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI	49
4.1. Külső összefüggések	49
4.1.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz, településfejlesztési dokumentumokhoz	49
4.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz	52
4.1.3 Nemzetközi szintű fejlesztési programokkal való illeszkedés vizsgálata.....	58
4.2. Belső összefüggések	62
5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI.....	67
6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE	72
6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek	72
6.2. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása	76
6.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok.....	80
6.4. Monitoring rendszer kialakítása	81

BEVEZETŐ

Tokaj Város előző tervezési időszakára (2008-2013) készített Integrált Városfejlesztési Stratégiája felülvizsgálataként, valamint a jelenlegi – 2014-2020 európai uniós – tervezési időszakra való felkészülésként Integrált Településfejlesztési Stratégiát (a továbbiakban: ITS) készít.

A stratégia végső soron a 2015-2023 időszakra készül, hogy az aktuális uniós tervezési időszak fejlesztéseinek megvalósításai lezárulhassanak, valamint azok eredményei, tapasztalatai beépülhessenek a következő középtávú településfejlesztési dokumentumba.

Tokaj Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája előkészítéseként Megalapozó Vizsgálat (helyzetfeltárás, helyzetelemzés, helyzetértékelés) készült, melynek feladata volt a hatályos Településfejlesztési Konceptió elfogadását (1999.) követő időszak eredményeinek bemutatása is.

Az ITS a hosszútávra szóló Településfejlesztési Konceptióban meghatározott jövőkép és fő stratégiai célok elérésének lehetőségeit vázolja fel a Megalapozó Vizsgálat által feltárt jelenlegi állapot (gazdaság és társadalmi folyamatok, erősségek, gyengeségek, adottságok, problémák) ismeretében.

Az ITS feladata, hogy a figyelembe veendő tervezési dokumentumokkal összhangban nevezze meg a város és a beazonosított településrészek középtávú céljait, jelölje ki a fejleszteni kívánt akcióterületeket, határozza meg a Város kulcsprojektjeit, hálózatos projektjeit és egyéb jelentős fejlesztési elképzeléseit.

A Stratégia figyelembe veszi az Európai Unió 2014-2020 időtávra meghatározott alapelveit csakúgy, mint az azzal összhangban megfogalmazott Országos Területfejlesztési Konceptió megállapításait, prioritásait.

A stratégia alapoz a nemzeti, megyei és helyi szintű tervezési dokumentumokra, a készítésük során lezajlott partnerségi folyamatok eredményeire.

Az ITS készítése során alkalmazott útmutatók:

- 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- Útmutató a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag, Belügyminisztérium, 2014.12.11)
- Városfejlesztési Kézikönyv (Második, javított kiadás, NFGM, 2009. január 28.).

Tokaj Város ITS-e úgy készült, hogy lehetőséget teremtsen a Tokaj-hegyalja történelmi borvidékre készülő fejlesztési program elfogadását követő végrehajtására, az abban megfogalmazott célok és prioritások elképzelek összhangja, szinergiája a települési elképzelésekkel biztosított legyen, a dokumentumok ne tartalmazzanak egymást gyengítő javaslatokat.¹

---

¹ Az ITS készítésekor rendelkezésre áll a „Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék Kultúrtáj Világörökségi helyszínre és védőövezetére vonatkozó világörökségi Kezelési terv” munkaverziója, mely a 315/2011 számú kormányrendelet alapján készült a Forster Központ gondozásában. A Tokaj-hegyalja kiemelt fejlesztési térségre

1.KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI

1.1. A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Tokaj Város **1999**-ben elfogadott **Településfejlesztési Konceptiója** jelöli ki alapvetően a város hosszú távú - mintegy 30 évre szóló - vízióját és értékrendjét.

A város Konceptióban megfogalmazott hosszú távú jövőképe, missziója: **„TOKAJ, FÉLTETT ÉRTÉKÜNK EURÓPÁBAN”**

A Konceptióban leírt stratégiai célok kiindulópontja az, hogy Tokaj városa egyedülálló érték, ám ezt a különleges előnyt mindezidáig nem sikerült kamatoztatnia. A fejlődés kulcsfeltételeként a stabil gazdaság áll, mely alapján öt stratégiai célt került megfogalmazásra:

1. Váljon Tokaj Északkelet-Magyarország borászati központjává
2. Váljon Tokaj kiemelt turisztikai központtá
3. Váljon Tokaj kistérségi centrummá (statisztikai körzet-központtá)
4. Váljon Tokaj vonzó európai kisvárossá
5. Feldolgozóipari tevékenységek fejlesztésének ösztönzése

A Konceptióban megfogalmazott célok eléréséért, a jövőkép megvalósulásáért Tokaj Városa sokat tett az elmúlt időszakban és jelentős eredményeket sikerült elérnie. Ezek egyike, hogy a gyakorlatban addig is meglévő térségközponti szerepét betöltve 2003-ban kistérségi központ lett, majd 2013 óta Tokaji Járás járási központja. E tekintetben tehát új feladatok várnak a városra, mégpedig a járás és természetes vonzáskörzet számára nyújtott szolgáltatások körének bővítése, a város közigazgatási, kulturális és szolgáltatási centrum jellegének fejlesztése.

Megvalósult továbbá a Konceptióban is prioritizált cél, az 1997. évi CXXI. törvényben lehatárolt Tokaj-hegyalja borvidék településeinek közös törekvése is, mely a térség világörökségi helyszínné minősítését ambicionálta. A világ első zárt borvidékeként UNESCO 2002-ben „Tokaj-Hegyalja kultúrtáj” néven felvette a világörökségek listájára.

Az, hogy Tokaj világörökségi helyszín részét képezi nem csak további fejlődési lehetőségeket nyit meg a város előtt, de feladatokat és felelősséget is jelent a település fejlesztési elképzeléseinek kialakításakor.

A város legfontosabb **fejlesztéspolitikai elve**, hogy az itt élő népesség anyagi, kulturális és szellemi javakban gyarapodjon, megfelelő minőségű szolgáltatásokban részesüljön.

A városvezetés felelőssége elsősorban a település lakosságával szemben van, így a legfőbb célja a népességszám csökkenésének megfékezése, lakosság helyben tartása kell, hogy legyen. Ebből adódó

---

vonatkozó területfejlesztési koncepció és program kidolgozását, és más közös területfejlesztési feladatokat a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 2014 évi módosítása értelmében a Tokaji Borvidék térségében a Tokaji Borvidék Fejlesztési Tanács látja el.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

feladatai a munkahelyteremtés, gazdaságfejlesztés segítése, a közszolgáltatások elérhetőségének biztosítása, az épített és természeti környezettel való felelős gazdálkodás.

Járasközpontként és világörökségi helyszín településeként Tokaj térségi szerepéből adódó feladatai és lehetőségei horizontális alapvetésként szövik át a településfejlesztés célrendszerének egészét.

A stratégiának figyelembe kell vennie továbbá az önkormányzatok működési körülményeiben, feladataiban végbement változásokat és azt a kormányzati prioritást, ami szerint az uniós fejlesztések fókuszában a gazdaságfejlesztés áll.

Tokaj Város középtávú stratégiai célkitűzéseinek meghatározása során megfogalmazásra kerültek városi szintű un. tematikus célok és városrészi szintű un. területi célok.

Városi szintű tematikus célok:

T1 – Gazdaságélénkítő – borágazatot, turizmust és ipart fejlesztő beavatkozások

T1.1 – Idegenforgalmi szolgáltatások, programcsomagok fejlesztése

T1.2 – Szőlészet-borászat fejlesztése a környezeti értékek megóvása mellett

T1.3 – A helyi adottságokra alapozó, alacsony környezetterheléssel járó ipari tevékenységek vonzása

T2 – Fenntartható, népesség megtartó települési infrastruktúra fejlesztés

T2.1 – Városrehabilitációs beavatkozások

T2.2 – Közművek, védművek fejlesztése

T2.3 – Környezetterhelést csökkentő beavatkozások

T3 – Humán infrastruktúra és humán potenciál fejlesztése

T3.1 – T3.1 – A humán infrastruktúra, közszolgáltatások fejlesztése

T3.2 – A lakosság képzettségi szintjének további javítása a munkaerő-piaci szükségletekhez igazodva

T3.3 – A lakosság életkilátásainak, egészségi állapotának javítása

T3.4 – Civil társadalom, egyházak támogatása, partnerség további erősítése

T4 – Közlekedésfejlesztés: a külső és a belső elérhetőség javítása

T4.1 – Külső elérhetőség javítása

T4.2 – Belső elérhetőség javítása

T4.3 – Elsősorban gazdasági, turisztikai célú közlekedési fejlesztések

Városrészi szintű területi célok

V1 – Óváros: a Tokaj-Hegyalja Történelmi borvidék arca

V1.1 - Műemléki környezet megőrzése, értékmegőrzés

V1.2 - Idegenforgalmi vonzerő növelése

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

V1.3 - Közigazgatási, közszolgáltatási funkciók megerősítése

V1.4 - Városi- és lakófunkciók minőségének javítása

V2 – Vár: az örökségvédelem kiemelten kezelendő területe

V2.1 - Műemléki környezet, történelmi emlékek megőrzése, értékmegőrzés

V2.2 - Terület bekapcsolása a város szövetébe

V2.3 - Idegenforgalmi vonzerő növelése

V3 – A város egyéb területei: funkciók körének bővítése, minőségfejlesztése

V3.1 - Városközpont és járásközponti szerepkör erősítése

V3.2 - Települési infrastruktúra fejlesztése

V3.3 - Humán infrastruktúra fejlesztése

V3.4 - Gazdaságélénkítő beavatkozások

V3.5 - Idegenforgalmi vonzerő növelése

V4 – Külterület: a természeti adottságok értékmegőrző használata

V4.1 - Mezőgazdaság (szőlészetek) fejlesztése a hagyományos földhasználat megőrzése mellett

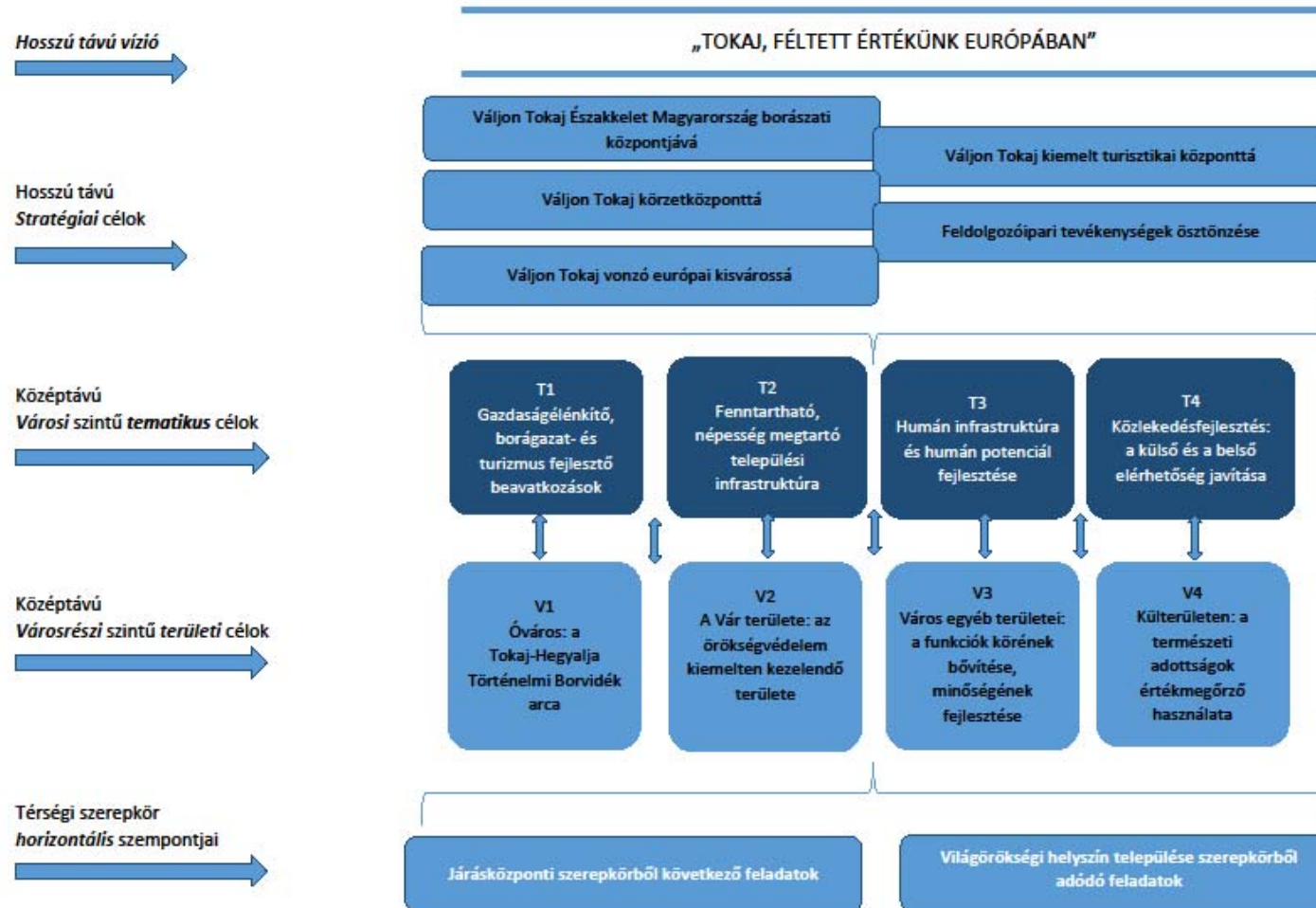
V4.2 - Gazdasági területek elérhetőségének javítása

V4.3 - Természetvédelmi területek bevonása az idegenforgalomba (pl. aktív- és vízi turizmus)

V4.4 - Idegenforgalmi vonzerő további növelése

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

1. ábra: Tokaj Város településfejlesztési célrendszere

1.2. A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A stratégiakészítés legfontosabb és a tervezési időszaknál messzebbre mutató célja, hogy a Tokaj lakossága anyagi, kulturális, szellemi javakban gyarapodjon, és a népességfogyás tendenciája megfékeződjön. Ezt kell szolgálnia a települési infrastruktúra fejlesztésére, a gazdaságfejlesztésre vagy a Tokajban kiemelten fontossággal kezelendő épített- és természeti környezet védelmére irányuló programoknak, beavatkozásoknak egyaránt.

A megfogalmazott tematikus és területi célok úgy kerültek meghatározásra, hogy azok egymás hatását szinergikusan erősítsék, a városi szintű célok megvalósítása során a városrészi célok ne sérüljenek, de a városrészi célok elérése se akadályozza, hanem segítse a városi szintű célok elérését. A megfogalmazott célok elérésére tervezett beavatkozások több célt megvalósulásához is hozzájárulnak.

Mivel a stratégia nem az Önkormányzat, hanem a város egészének tervezési alapküldetése, tartalmazza azokat a célokat, beavatkozásokat is, melyek megvalósításában elsősorban nem az Önkormányzat, hanem a magán és non-profit szereplők, gazdasági- vagy egyéb állami szereplők vesznek részt.

1.2.1 Városi szintű tematikus célok:

T1 – Gazdaságélénkítő – borágazatot, turizmust és ipart fejlesztő – beavatkozások

A gazdaság verseny- és jövedelemtermelő képessége az élet szinte minden szegmensére kihat, így a legtöbb fejlesztési törekvésnek is alapvető feltétele. A gazdaság megerősítése központi szerepet tölt be a munkanélküliség csökkentésében a lakosság megélhetésének biztosításában és abban, hogy a város később képes legyen önállóan, külső források nélkül is fejlesztéseinek megvalósítására.

A város célja a lakosai számára megfelelő számú és minőségű munkahely létrehozásának segítése, ezáltal olyan kedvező munkaerő-piaci helyzet kialakítása, ahol a kereslet és a kínálat összhangban van, amely hozzájárul az életkörülmények minőségi javulásához, letelepedés ösztönzéséhez. Ehhez elengedhetetlen a gazdasági területek fejlesztése, az idegenforgalmat kiszolgáló infrastruktúra javítása, a turizmusban nyújtott szolgáltatások színvonalának emelése, több lábon álló gazdasági szerkezet kialakítása.

Tokaj nem csak a városban élők, de lehetőség szerint a **vonzáskörzet lakosai számára is** meg kell, hogy találja a munkahelyek bővítésének lehetőségét. Ez feltétlen fontos a térségben tapasztalható elvándorlás megfékezése, a népességszám csökkenés megállítása érdekében. A gazdaság növekedésének olyan kitörési pontjait kell megtalálni és helyzetbe hozni, ahol a magasabb hozzáadott érték magasabb jövedelmekkel párosul.

Tokaj gazdaságának felzárkózása, megerősödése jórészt a szőlészeti-borászati, valamint az idegenforgalmi teljesítményének függvénye. További kiaknázandó lehetőséget jelentenek a településen máig élő ipari/fémipari hagyományok és az ipari övezetek befogadóképességében meglévő tartalékok, melyek alkalmasak kisebb összeszerelő, csomagoló, élelmiszer feldolgozó tevékenységek városba telepítésére.

T1.1 – Idegenforgalmi szolgáltatások, programcsomagok fejlesztése

Turizmus fejlesztésének célja az idegenforgalmi szezon kitolásán, és a településre látogatók számának emelésén túl, az, hogy az egyes vendégek hosszabb ideig szálljanak meg, illetve a minőségi szolgáltatások révén nagyobb költségre lehessen őket ösztönözni. Ehhez olyan idegenforgalmi termékek kifejlesztése szükséges, amelyek több célcsoport számára tudnak egy időben élményt, komplex, piacképes szolgáltatásokat nyújtani. Ehhez nem csak az attrakciók körének bővítése, de az elérhető szolgáltatások színvonalának emelése is szükséges. A magas színvonalú szolgáltatásokat keresők igényeinek kielégítésére elengedhetetlenül fontos a szálláshelyek 4*-os szálloda kategóriába eső kínálatával helyben történő bővítése, hogy ezt a szolgáltatást Tokajban is igénybe tudják venni az ide látogatók.

A borvidéken jelenleg 5 TDM működik. A lokális attrakciófejlesztéseken túl ezek munkájának összefogása, széleskörű marketingtevékenységre, a borvidék teljes területét átszövő komplex szolgáltatáscsomagok kialakítására van szükség. A meglévő IKT bázison meg kell teremteni az idegenforgalmi szereplők szolgáltatásait napra készen kommunikáló információs bázis kialakításának lehetőségeit.

Tokaj idegenforgalmi potenciáljának kiaknázásához a szereplők széleskörű összefogására van szükség, hogy a városi, a gazdasági és civil szereplők fejlesztései szinergikusan erősítsék egymást. Fel kell tárni a még kiaknázatlan lehetőségeket (pl. horgászturizmus fejlesztése a Bodrog folyó és a halastavakra építve) és azok helyzetbe hozásával bővíteni a turisztikai kínálatot.

T1.2 – Szőlészet-borászat fejlesztése a környezeti értékek megóvása mellett

A borágazat fejlesztésének szükséglete szorosan kapcsolódik a turizmushoz. Mivel a Tokaj-hegyalja borvidék meghatározó terméke, a „Tokaji bor” (az aszútól eltekintve) alapvetően dűlő szelektált, a kereskedelmi forgalomba jelenleg nem képes azonos, jó minőségben, nagy mennyiségben beszállítani. Elsősorban a kis és közepes üzemmérettel rendelkező borászatoknál fontos a helyben értékesítés, melynek forrása a turizmus. (Mivel a turista alapvetően nem a borért, hanem az élményért utazik, a bor-utakra, borkóstolásra alapozó turisztikai élmények felépítése komplex feladat.)

A borágazat kereskedelmi potenciálját javíthatja továbbá az e-kereskedelem fejlesztése.

A Tokaj környéki szőlősök és borgazdaságok fejlesztése a jó minőségű „Tokaji bor” alapfeltételei. A szőlőtelepítések, előregedő szőlőültetvények fiatalítása során figyelembe kell venni a világörökségi területre vonatkozó kezelési tervben javasoltakat. Az ágazat szereplőinek lehetőség szerint be kell kapcsolódnia a térségben zajló (Tokaji Borvidék Szőlészeti és Borászati Kutatóintézetet által koordinált) K+F tevékenységekbe, annak eredményeit integrálnia kell termelési tevékenysége során. A termelők közötti együttműködések ösztönzése egyaránt fontos a gazdaság megerősítése és a világörökség védelme szempontjából.

Más borvidékeken van egy központi település, mely meghatározza a térség borainak alapvető karakterét, Tokaj-hegyalján a brand-teremtés lehetőségeiben nincs konszenzus az ágazat szereplői között. Egy jövőbeni vezérlőelv kialakítása, a szinergia megteremtése és a szektor szereplői közötti együttműködések ösztönzése, egy egységes marketing kialakítása a településen túlmutató feladatok.

T1.3 – A helyi adottságokra alapozó, alacsony környezetterheléssel járó ipari tevékenységek vonzása

A településen máig élők a rendszerváltást megelőző időszakban kiépült fémipar hagyományai. Erre utal a településen legnagyobb foglalkoztatóként és legjelentősebb adóbefizetőként jelen lévő Micromark Ipari és Marketing Kft. teljesítménye is. Kisebb fémipari üzemek mellett a település és

térség gazdaságának mezőgazdasági jellegére alapozottan jelentős alternatívát jelenthet élelmiszeripari, feldolgozóipari, egyéb könnyűipari termelő üzemek településre vonzása. A település rendelkezik még gazdasági célú területi tartalékokkal és képzett és/vagy képezhető potenciális munkaerővel, ami befektetői szándékkal párosulva lehetőséget teremthet vállalkozások letelepedéséhez. A város vonzóvá tétele nagyban függ persze a térség elérhetőségének javításától. A foglalkoztatottság jelentős növelése mellett feladatot jelent a Város számára továbbá kisebb, induló vállalkozások ösztönzése, segítése is. A pályázati források elérését, a beruházások végrehajtását lehetőség szerint segíteni kell, főként a nagyobb hozzáadott értéket eredményező gazdasági tevékenységek esetében. Kiemelten segítőendők azok a munkahelyteremtő beruházások, melyek felsőfokú végzettséggel rendelkezők munkavállalási lehetőségeket generálnak. Ez az innovációs tevékenységek, K+F területek növekedésének szükségességét is feltételezi.

T2 – Fenntartható, népesség megtartó települési infrastruktúra fejlesztés

Az egyént körülvevő települési infrastruktúra – a közterek, az épületek, a közművek, védelmi rendszerek állapota, a lakhatási feltételek – meghatározó összetevője lakosság jólét érzésének. A vonzó települési infrastruktúra, a közüzemi, környezeti szempontból biztonságos lakókörnyezet állapotának megőrzése és fejlesztése az egyik alapvető feladata a Városnak. A települési infrastruktúra fejlesztése során természetesen figyelemmel kell lenni az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására, az akadálymentesítés horizontális elvárásának alapelveire is.

T2.1 – Városrehabilitációs beavatkozások

Tokajnak jelentős felelőssége – kiváltképp a világörökségi magterületen jelentős – épített- és természeti környezetének védelme. Ez a védelem természetesen nem csak a műemlékvédelemmel érintett épületekre, Natura 2000 területekre stb. vonatkozik, hanem a jelenleg nem hasznosított, romló állagú épületekre, szlömösödő területekre is. Az ingatlanok, felújítása, területek rehabilitációja nyomán nem csak a településkép javul, de a beavatkozások során kialakított új funkciók (pl. új közösségi terek, rekreációs területek, városi alközpontok) a helyiek számára „otthonosabbá” teszik a várost és a turisták számára is vonzó szolgáltatásokat eredményezhetnek. Az épített örökség védelme Tokajban több városi terület esetében természetesen a turisztikai vonzerő növelést is jelenti, de a városrehabilitációs beavatkozásoknak nem ez az elsődleges célja, így a beavatkozásoknak ki kell terjednie a kultúrtáj magterületén kívül eső területekre is. Tokaj esetében beavatkozási célterület a város déli területén fekvő, elsősorban lakófunkcióval bíró kertvárosias terület, Kistokaj.

T2.2 – Közművek, védművek fejlesztése

Az épített települési infrastruktúra alapvetően fontos részét jelentik a meglévő közművek, védművek. Ezek ugyan kevésbé meghatározó elemei a település arculatának, de a helyiek életminőségére és biztonságára vonatkozóan legalább olyan fontos infrastrukturális feltételrendszert jelentenek, hiszen alapvetően határozzák meg a városiak, intézmények, gazdasági szereplők lakhatási és működési körülményeit.

Tokaj közműellátottsága alapvetően jónak mondható, ám az amortizáció hatásainak kezelése mellett néhány területen további fejlesztések lesznek szükségesek a következő időszakban. Szükséges a szennyvízhálózat további bővítése, rákötések ösztönzése és a kijelölt lakó- és ipari területek, üdülőzónák igény szerinti közművesítése.

A településképre is hatással levő fejlesztés lehet a felszíni vízvezető csatornák zárt rendszerűre történő cseréje, és a légvezetékek kiváltása földkábelekkel, valamint az út- és közvilágítás bővítése. A Tisza és a Bodrog folyókon folyamatos árvízvédelem mellett, a vízgyűjtő területeken várható szélsőségek kezelése szintén feladatot jelent éppúgy, mint a hegyi utak vízvezetésének rendezése a (korábbi években előforduló) löszfalcsuszamlások megelőzése érdekében.

T2.3 – Környezetterhelést csökkentő beavatkozások

A fenntartható fejlődés meghatározó jelentőséggel bír az EU stratégiai terveiben. A globális klímaváltozás megfékezése érdekében alapvető feladat az üvegházhatású gázok, leginkább a széndioxid kibocsátásának csökkentése. Ez globális, hazai és – bár a város méretei és gazdasági vállalkozásainak főbb típusai sem teszik Tokajt nagy energiafogyasztóvá – lokális intézkedéseket egyaránt megkíván. A város felelőssége – az örökségvédelmi terület településeként – e tekintetben igen jelentős, így ezt a területet prioritásként kezeli. Tokaj számára a klímavédelem két legfontosabb lehetősége az energia-takarékosság és a megújuló energiaforrások minél nagyobb arányú felhasználása.

Feladat tehát a lakosság helyben maradását ösztönző települési infrastruktúra fejlesztése oly módon, hogy az a fenntartható természeti környezet érdekeit is képviselje.

T3 – Humán infrastruktúra és humán potenciál fejlesztése

Az életminőség fontos alapfeltétele a megfelelő humán infrastruktúra. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatások az egészségügyi ellátás, az oktatás-nevelés körülményei, közigazgatás elérhetősége alapvetőek a lakosság jólétérzése, esélyegyenlősége szempontjából csakúgy, mint a helyi, önszerveződő közösségek és az egyházak. A humán potenciál fejlesztésének igénye több forrásból táplálkozik.

T3.1 – A humán infrastruktúra, közszolgáltatások fejlesztése

Tokajban jól kiépült, folyamatosan fejlődő infrastruktúra jellemzi a humán szolgáltatások legtöbb területét, ezért a hangsúly a szolgáltatások körének szükségletekre reagáló bővítése mellett a szolgáltatások minőségének fejlesztésén van. Ez az egyre fejlődő szolgáltatási környezet fontos vonzerőt képvisel a városba települő lakosság számára is.

A fejlesztéseknek ki kell terjednie a hátrányos helyzetű csoportokra irányuló hátránykompenzáló beavatkozásokra, a társadalmi befogadás erősítésére is.

A humán szolgáltatások területén – a járásközponti szerepkörből adódóan – a városnak a közigazgatás, közszolgáltatások továbbfejlesztése is feladata.

T3.2 – A lakosság képzettségi szintjének további javítása a munkaerő-piaci szükségletekhez igazodva

A munkaképes korú lakosság, a fiatalok helyben tartásának érdekében nem csak a munkahelyteremtés, de a rendelkezésre álló munkaerő képzettségi szintjének javítása is szükséges a közoktatás folyamatos fejlesztésével, képzési lehetőségek bővítésével, és a meglévő, vagy fellépő munkaerő szükségletekhez igazodó célzott munkaerő-piaci képzésekkel. Az oktatásban-képzésben résztvevő szereplőknek rugalmasan kell reagálni a gazdaság változásaira és kiemelt helyen kell kezelniük a húzó ágazatok (szőlészet-borászat, idegenforgalom, fémipar) munkaerő szükségleteit.

T3.3 – A lakosság életkilátásainak, egészségi állapotának javítása

Az egészségügyi ellátórendszer Tokajban jól kiépült és folyamatosan fejlődik. A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében a feladatok ellátását végző intézmények, szervezetek további fejlesztésén kívül a lakosság szemléletformáló, egészségtudatosság fejlesztő programok folytatása, sportolási lehetőségek bővítése is szükséges. (Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése mindazonáltal az egészségturizmus felé is elmozdulást jelenthet, ami a tartózkodási időre lehet pozitív befolyással.) A szociális szolgáltatások térségi szinten szervezettek és biztosítottak. A szociális hátrányok csökkentése érdekében a szolgáltatások fejlesztésén túl az érintett csoportokra irányuló célzott hátránykompenzáló beavatkozások szükségesek.

T3.4 – Civil társadalom, egyházak támogatása, partnerség további erősítése

A lakosság helyben maradásának egyik motivációs tényezője, jólét érzésének fontos összetevője a helyiek identitástudata. Helytörténet, helyi kultúra, hagyományok, értékek felkarolása és hozzáférhetővé tétele hozzájárulhat az identitástudat kialakulásához. A közösséghez tartozás élmény kialakulásának egyik legfontosabb területei az egyházak és a civil szféra. Az alulról jövő kezdeményezések, az egyházak és a civil szervezetek település- és közösségfejlesztő potenciálja fontos szerepet töltenek be a város életében, ezért az Önkormányzat civileket, egyházakat támogató tevékenységét folytatni kell, éppúgy, mint a településfejlesztés és fenntartás során eddig kialakult partnerséget. A társadalmi aktivitás és kohézió növelése hosszú távon hozzájárul a szociális hátrányok kompenzálásához és a lakosság életkilátásainak növeléséhez is.

T4 – Közlekedésfejlesztés: a külső és a belső elérhetőség javítása

Tokaj város közlekedésfejlesztési szükséglete több dimenziós.

A település közlekedés-földrajzi adottságai alapvetően jók, a fejlesztési tengelyek és pólusok (Miskolc-Debrecen) közötti átmeneti hátrányát, Tokaj, mint a hazai borászat és az erre épülő turizmus jelképe, eddig viszonylagos sikerrel tudta kompenzálni. Az elérhetőség és a közlekedési feltételek nem csak a munkaerő áramlását, az ipar és a turizmus bővítésének lehetőségeit is befolyásolják. A szűkebb térségben szükséges mobilitási feltételeket biztosító szerepkör és a település belső mobilitása, valamint ezekből adódóan a település közlekedésfejlesztési feladata is többtényezős.

Míg a megközelíthetőség és elérhetőség alapvető feltétele a helyi gazdaság fejlődésének, a munkaerő mobilitás biztosításának és a térségi szerepkörből adódó elérési szükségletek kielégítésének, a lakóterületek tranzit útvonalaktól való tehermentesítése a helyiek életminőségét befolyásolja alapvetően. Tehát a közlekedési szempontú regionális és térségi kiemelt szerepkör feladatai mellett a helyben jelentkező konfliktusok is megoldandó problémaként jelentkeznek.

A város külső- és belső közlekedési feszültségeinek feloldására szükség volna egy Tokajt elkerülő út és új Tisza-híd megépítése.

A beavatkozási terület külön prioritásként való kezelése nem csupán a város fejlődésére ható alapvető tényezőként indokolt, hanem a feltárt – település lehetőségein túlmutató – fejlesztési szükségletek forrásigénye miatt is.

T4.1 – Külső elérhetőség javítása

Külső közlekedési kapcsolatok terén feladat térségi elérhetőség biztosítása (autópálya „közelebb hozása”), tranzitforgalom áthaladási feltételeinek javítása, települések közötti közutak, települések közötti kerékpárhálózat fejlesztése.

T4.2 – Belső elérhetőség javítása

Belső közlekedési kapcsolatok terén feladat a belterületi utak minőségfejlesztése, átmenő forgalom környezetterhelő hatásának enyhítése – zaj és rezgésterhelés minimalizálására irányuló beavatkozások –, alternatív (kerékpáros- és gyalogos) forgalom lehetőségeinek bővítése, forgalomcsillapított zónák kialakítása. További feladatot jelent az parkolóhelyek számának és bővítése.

T4.3 – Elsősorban gazdasági, turisztikai célú közlekedési fejlesztések

A gazdaságfejlesztési szempontból lokálisan kezelendő közlekedési, elérhetőségi kapcsolatok tekintetben kiemelt feladat a külterületi utak, hegyi utak, dűlőutak fejlesztése (melybe a vízelvezetés rendezése is bele kell tartozzon), a szőlészeti- borászati területek helyzetbe hozásához és az idegenforgalmi elérhetőség bővítéséhez is elengedhetetlen.

A turista forgalom kiszolgálása, a térség több pontját érintő komplex programcsomagok, tematikus utak kialakításához szükséges a vízi közlekedés és a kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának, szolgáltatásainak fejlesztése is.

1.2.2 Városrészi szintű területi célok

V1 – Óváros: a Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék „arca”

Az Óváros Tokaj egyik legfontosabb turisztikai szempontú fejlesztési területe.

A város értékes épületállományának, műemlékállományának nagy része itt található, de lakófunkciója is jelentős. Közlekedés és megközelíthetőség szempontjából a legfrekvenciáltabb helyen található, ugyanakkor egy része el van zárva a gépkocsiforgalom elől, amely így csak gyalogosan, vagy kerékpárral közelíthető meg. Az óváros épületeiben kap helyet több közintézmény is.

Ez a városrész, illetve akcióterület a város „arca”, ezért is fontos, hogy megjelenésében is a vonzó európai kisváros képét mutassa, amely a történelmi borvidék központja, és a Világörökség része.

Az Óváros főbb fejlesztési céljai:

- Műemléki környezet megőrzése, értékmegőrzés
- Idegenforgalmi vonzerő növelése (pl. szálláshely és belvárosi attrakciók, rekreációs lehetőségek)
- Közigazgatási, közszolgáltatási funkciók megerősítése
- Városi- és lakófunkciók minőségének javítása

V2 – Vár: az örökségvédelem kiemelten kezelendő területe

A Bodrog és a Tisza szögében lévő szigeten megépített Rákóczi vár maradványa kiemelkedő történelmi, régészeti, kulturális jelentőséggel bír. Felismerve a régészeti lelőhelyen húzódó régészeti emlékek jelentőségét miniszteri rendelettel védetté nyilvánították.

A 605-ös hrsz.-on található izraelita temető országos műemlékvédelem alatt áll. A benne álló sírkövek műemléki értékek.

A „vár” lakófunkciója nem jelentős, fejlesztése elsősorban örökségvédelmi és idegenforgalmi szempontokból szükséges. A szigeten fekvő várat körülvevő Natura 2000 területeken ökoturisztikai szempontból kiaknázható „madárparadicsom” él. A terület a „bakancsos” turizmus kiindulópontja lehetne.

A Vár főbb fejlesztési céljai:

- Műemléki környezet, történelmi emlékek megőrzése, értékmegőrzés
- Terület bekapcsolása a város szövetébe
- Idegenforgalmi vonzerő növelése

V3 – A város egyéb területei: funkciók körének bővítése, minőségfejlesztése

Az Óvároson és a Váron kívül eső városi területek nem kerültek további városrészi besorolásra. A város egyéb területei tehát magukba foglalják a már bemutatott két lehatárolt területen kívül eső teljes városi belterületet.

Az Óvárost is magába foglaló, azt kívülről keretező un. belváros a település legtöbb funkciót magába foglaló területe. A terület a város szíve, kulturális és közigazgatási centruma.

A belvárostól északra fekvő terület a belváros Patkóbánya által lehatárolt végétől Tokaj Bodrogkeresztúr felé elnyúló városrésze a Bodrog-part közelsége, a szép természeti környezet, és a viszonylag nagy szabad területek miatt a város egyik legtöbb lehetőséget magában rejtő, és az építészeti, műemléki kötöttségektől sokkal kevésbé terhelt kerületét képezi. Épp ezért a város dinamizálásának egyik kulcsterülete. A terület turisztikai szempontból kiemelkedő potenciállal és vonzerővel bíró építménye a 2014-ben átadott „Fesztiválfatlan”.

A belvárostól délre fekvő terület Tokaj legújabb, főként lakóövezeti része, többnyire 10-50 éves kertes házakkal, immár jól kiépített közmű infrastruktúrával. A Kis-Tokaj részen a belvárosinál rendezettebb, a történelmi struktúra lenyomatát kevésbé magán viselő településrészt találunk. A déli terület alapvető funkciója a lakóövezeti jelleg, amelynek radikális, vagy akár jelentősebb megváltoztatása nem indokolt. A város ezen területein fontos a már meglévő funkciók megtartása, de bővítésük is szükséges. Fontos a kereskedelem, és az egyéb idegenforgalmi szolgáltatások színvonalnak emelése, továbbá a járási központ szerepköréből fakadóan a városnak ezt a központi funkciót is erősítenie kell.

A város egyéb területeinek főbb fejlesztési céljai:

- Városközpont és járásközponti szerepkör erősítése
- Városi- és lakófunkciók minőségének javítása
- Települési infrastruktúra fejlesztése
- Humán infrastruktúra fejlesztése
- Gazdaságélénkítő beavatkozások
- Idegenforgalmi vonzerő növelése

V4 – Külterület: a természeti adottságok értékmegőrző használata

Hosszú távon a város településszerkezeti fejlesztési elképzelése – az adottságok figyelembevételével – a mind északi, mind déli irányban történő jelentős területi növekedés. Ezek a fejlesztési területek nem a város bővítésével épülhetnek be, hanem akkor, ha az egyes területrészek önálló funkcióval rendelkező városrészekké válnak, ezáltal meghatározva a város jövőbeli térszerkezetét. Ez a térszerkezet a Kopasz-hegy lábánál kialakítandó – lineárisan elhelyezkedő – városrészek sorozatát vázolja fel.

A város kitörési pontját jelentő turizmus és borászat szempontjából szintén jelentős fejlesztési tartalékokkal rendelkező területként is figyelembe kell venni a fejlesztési elképzelések kialakítása során.

Külterület főbb fejlesztési céljai:

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

- Mezőgazdaság (szőlészetek) fejlesztése a hagyományos földhasználat megőrzése mellett
- Gazdasági területek elérhetőségének javítása
- Természetvédelmi területek bevonása az idegenforgalomba (pl. aktív- és vízi turizmus, ökoturizmus)
- Idegenforgalmi vonzerő további növelése (Borturizmus, turisztikai attrakciók fejlesztése)

1. táblázat: A tematikus és a területi célok közötti összefüggések ábrázolása:

		Tematikus célok			
		T1 – Gazdaságélénkítő borágazat, turizmust és ipart fejlesztő beavatkozások	T2 – Fenntartható, népesség megtartó települési infrastruktúra fejlesztés	T3 – Humán infrastruktúra és humán potenciál fejlesztése	T4 – Közlekedésfejlesztés: a külső és a belső elérhetőség javítása
Területi célok	V1 – Az Óváros a Tokaj-Hegyalja borvidék „arca”	T1.1; V1.1; V1.2;	T1.1; T2.1; T4.2; V1.1; V1.4	T3.1; T3.2; T3.4; V1.3	T4.2; T4.3 V1.2
	V2 – A Vár az örökségvédelem kiemelten kezelendő területe	T.1.1; V2.1; V.2.3	T2.2; T3.4;		T4.2; T4.3 V2.2
	T3 – A város egyéb területein a funkciók körének bővítése, minőségfejlesztése	T1.1; T1.3; V3.4 V3.5	T2.1; T2.2; V3.2	T3.2; T3.2; T3.3; T3.4; V3.1; V3.3;	T4.1; T4.2; T4.3;
	T4 – Külterületen a természeti adottságok értékmegőrző használata	T1.1; T1.2 T1.3 V4.1; V4.2; V4.3; V4.4		T3.2; T3.4	T4.1; T4.3; V4.2

- Erős szinergia (vonatkozó alpontok megjelölésével),
- Közepes szinergia (vonatkozó alpontok megjelölésével)
- Gyenge szinergia (vonatkozó alpontok megjelölésével)

2. A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK

2.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklásával

Tokaj – méreténél fogva – nem többközpontú város, és a funkciók döntő többsége egy viszonylag jól körülhatárolható, ugyanakkor a település földrajzi adottságai miatt több, mint 2 kilométeren keresztül, a Bodroggal és a Tiszával párhuzamosan elnyúló centrumban található meg, amely centrum a vasúti felüljárótól egészen az óváros ellentétes pereméig húzódik.

A településrészi lehatárolás alapját a településrészekre vonatkozó jellemző TRT besorolás és a területeket jellemző markáns eltérések, az azokból eredő eltérő fejlesztési szükségletek és lehetőségek, az eltérő szempontú fejlesztési irányok jelentik.

A településrészi lehatároláson alapuló területi célok beazonosítását követően, a projektervek lokalizációja során Tokaj a már beazonosított városrészeket és a település külterületét jelöli meg akcióterületekként.

- Óváros
- Vár
- A város egyéb területei
- Külterület

A lehatárolás indoka, hogy a településen további, jól elkülönülő, egyedi funkciókat hordozó nagyobb kiterjedésű területekre irányuló, komplex módon megvalósítandó beavatkozási szükségletek nem fogalmazódtak meg.

Tokajban nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelné a tényleges szegregátum feltételeinek, és nincs a településen olyan lakótelep sem, mely esetleg indokolttá tehetné szociális célú városrehabilitációval fejlesztendő terület kijelölését.

Nincsen olyan nagyobb összefüggő ipari területe sem a városnak, mely különálló akcióterületként kimondottan egy területre koncentrálná a gazdaságfejlesztési beavatkozásokat.

A turisztikai fejlesztések is – bár volumenük jelentős – a településen és a külterületen – több helyen, pontszerű beavatkozásként valósulnak meg.

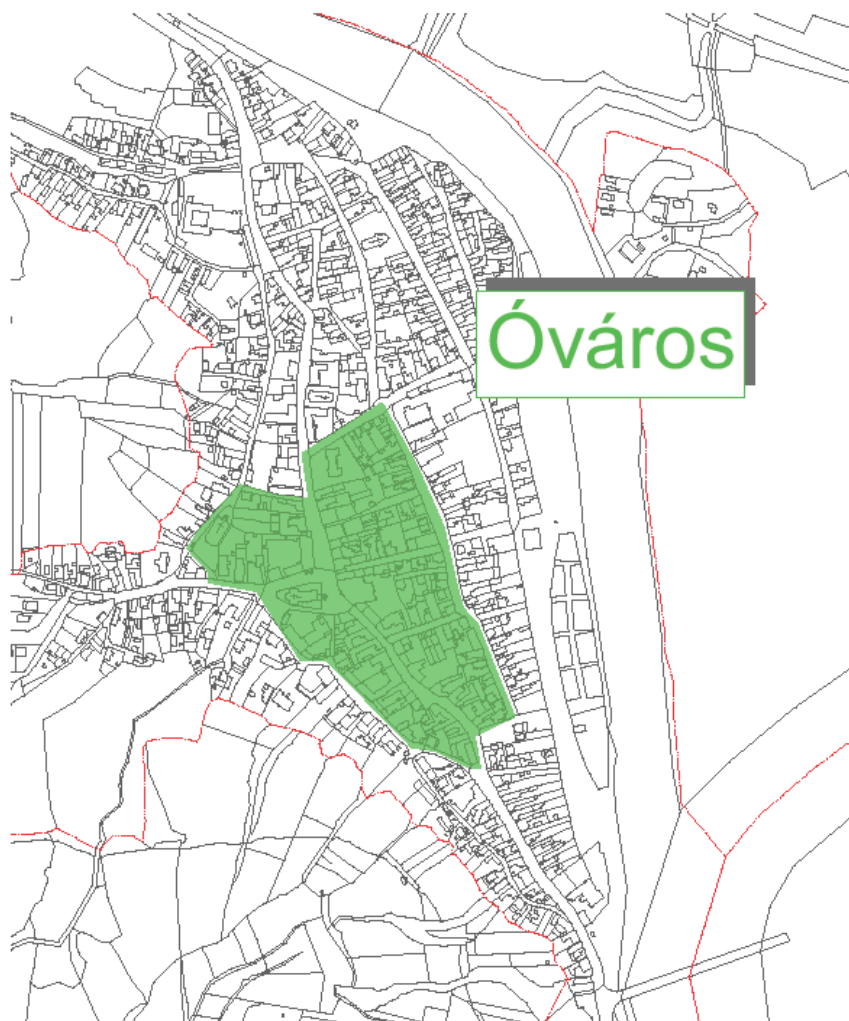
Tokaj esetében igen jelentős az ún. hálózatos projektek száma, melyek nem egy adott terület fejlesztési igényeire reagálnak, hanem a város egészét érintik társadalmi, kulturális, szociális, vagy gazdasági szempontból. Ezek egy része szorosan kapcsolódik a kulcsprojektekhez, akcióterületi projektekhez, más részük szinergikus erősítő hatással van minden fejlesztésre, városi szintű tematikus célok megvalósításához járulnak hozzá.

1. Óváros

Az akcióterületet határoló közterületek: Serház u., Rákóczi u., Hajdú köz, Óvár u., Kossuth tér, Dózsa György u., Bem József u., Rózsa köz, Bethlen Gábor u., József Attila u.

Az akcióterület az alábbi utcákra terjed ki: Határoló közterületek, Szepessy köz, Zákó köz, Városháza köz, Névtelen utca (4 hrsz.)

2. ábra: Óváros akcióterület

(Forrás: Saját szerkesztés)

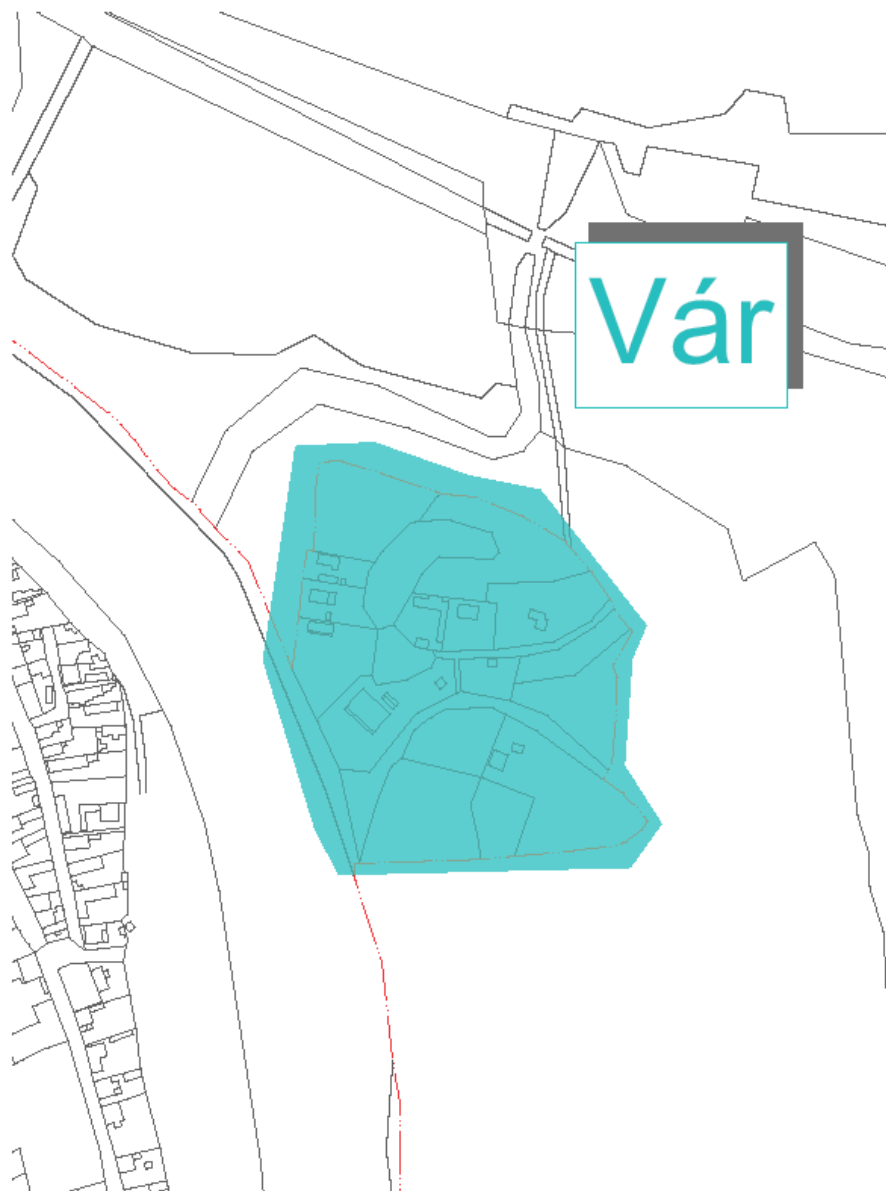
Az Óváros alapvetően tipikus funkcióbővítő városrehabilitációs akcióterület. Kijelölését a területén koncentrálódó építészeti öröksége, önkormányzati tulajdonú ingatlanok, közszolgáltatások, közösségi funkciók koncentrálttsága indokolják. Az akcióterület a város gazdaságilag és társadalmilag meghatározó központi területén helyezkedik el, így az itt tervezett fejlesztések és végrehajtott beavatkozások az egész város lakosságának életminőségére képesek jelentős pozitív hatást gyakorolni.

2. Vár

Az akcióterületet határoló közterületek: 03 hrsz.-ú erdő, 595 hrsz.-ú Bodrog folyó

Az akcióterület az alábbi utcákra terjed ki: 601/1 hrsz.-tól 618 hrsz.-ú ingatlanig

3. ábra: Vár akcióterület

(Forrás: Saját szerkesztés)

A vár területe szintén elsősorban műemlékvédelmi szempontból, és a turisztikai potenciál kiaknázhatósága szempontjából kerül akcióterületként a fejlesztések fókuszába. A terület komplex módon való fejlesztését kell megvalósítani, ahhoz, hogy a terület funkcionálisan is bekapcsolódjon a város szövetébe. Az akcióterület fejlesztésének hatást kell gyakorolni továbbá a határoló természetvédelmi területek használatára is.

3. A város egyéb területei

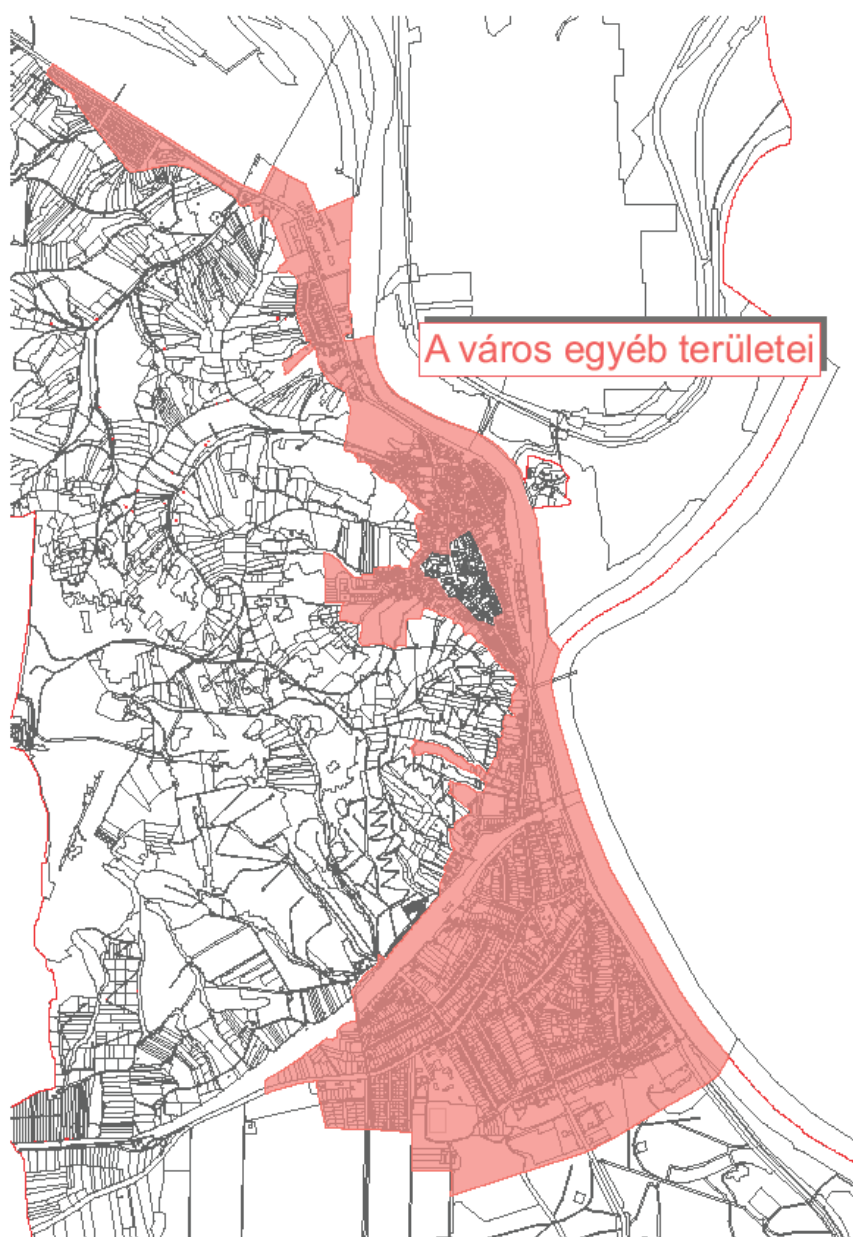
Az akcióterület város az Óváros és a Vár lehatárolt területein kívül eső teljes belterülete.

A város egyéb területein több kisléptékű vagy pontszerű városfejlesztési projekt került megfogalmazásra. Ezek nem összetett akcióterületi fejlesztések részeként valósulnak meg, ám van városfejlesztő hatásuk, és bár egyes tervezett projektek területi hatása ugyan korlátozott, de egy-egy – gyakran tematikus jelleg – fontos szükséglet vagy probléma megoldását jelentik.

A város egyéb területeit érintik leginkább – már csak területi kiterjedése okán is – az ún. hálózatos projektek.

A város egyéb területein megvalósítandó projektek, beavatkozások konkrét tervezésekor természetesen lehetséges további akcióterületek lehatárolása, de a tervezés jelen szakaszában ez nem indokolt.

4. ábra: A város egyéb területei akcióterület

(Forrás: Saját szerkesztés)

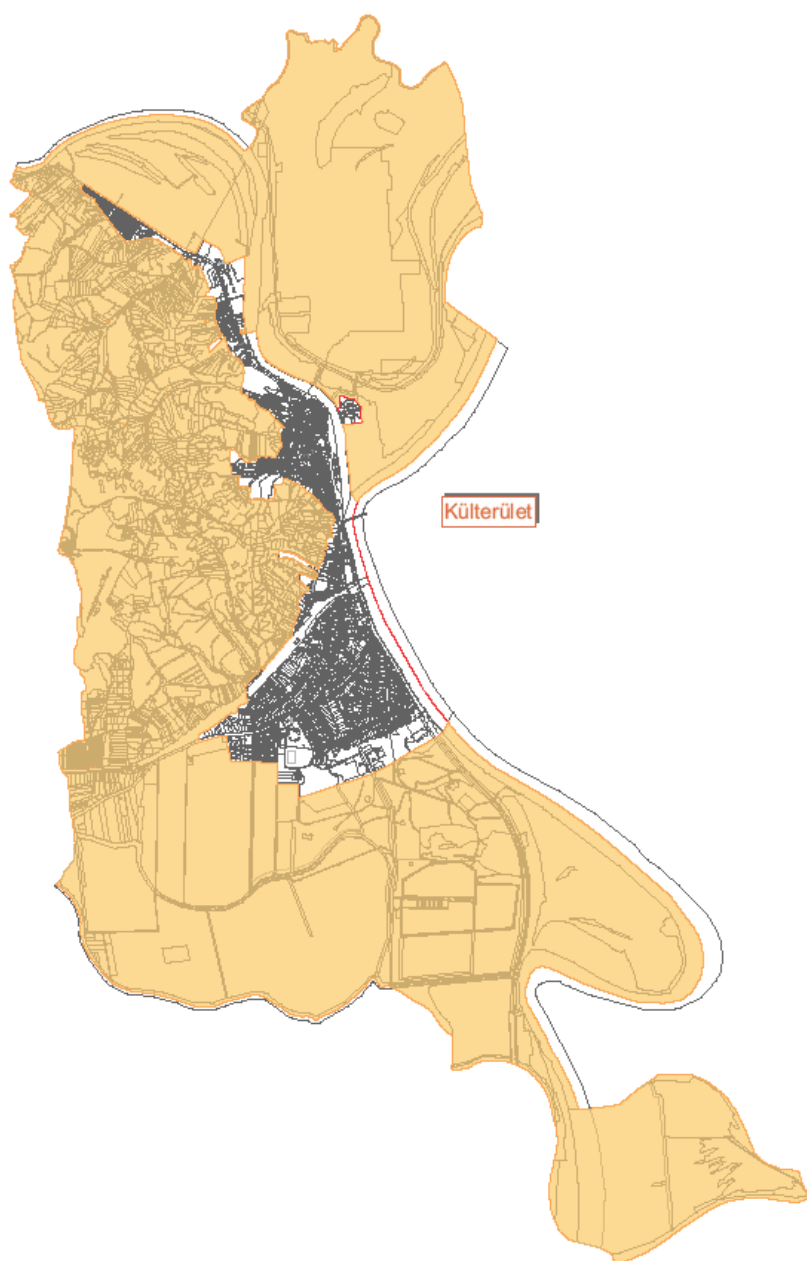
4. Külterület

A külterület a város kitörési pontját jelentő turizmus és borászat szempontjából jelentős fejlesztési tartalékokkal rendelkező területként kezelendő akcióterület.

A külterület esetében is a pontszerűen megvalósítandó beruházások és a hálózatos projektervek kerültek megfogalmazásra, melyek elsősorban a városi szintű, tematikus célok megvalósításához járulnak hozzá.

A külterületen megvalósítandó projektek, beavatkozások konkrét tervezésekor természetesen lehetséges további akcióterületek lehatárolása, de a tervezés jelen szakaszában ez nem indokolt.

5. ábra: Külterület akcióterület

(Forrás: Saját szerkesztés)

2.2. Az egyes akcióterületeken a megvalósításra kerülő fejlesztések összefoglaló jellegű bemutatása, a fejlesztések ütemezése

Az akcióterületek fejlesztéseinek összegzésekor megjegyzendő, hogy a projektek túlnyomó többsége uniós és más hazai költségvetési fejlesztési célú források rendelkezésre állását feltételezi, így **a beavatkozások ütemezést alapvetően befolyásolja majd a források időbeli elérhetősége.**

Az ütemezés tervezését befolyásoló tényezők továbbá:

- *projektek előkészítettségének szintje:* Az engedélyes/megvalósítási tervek, pénzügyi tervek, egyéb szükséges tanulmányok befolyásolják, hogy a projektterv mikor jut el a pályázati benyújtási feltételekhez elégséges előkészítettség szintre. Az Önkormányzatnak vannak már jól előkészített – csak aktualizálandó – projekttervei, és vannak olyan fejlesztési elképzelések, melyek valóban csak a projektötlet szintjén állnak. Ez utóbbiak előkészítési igénye – az előkészítendő szakmai anyag jellegétől függően – lehet 6 hónap, de akár 2 év is.

- *egymásra épülő projektek:* Jelen tervezési időszakban nem kerültek tervezésre egymás megvalósulását feltételező projektötletek, ám kétség kívül vannak egymást szinergikusan erősítő projektötletek. (Pl. A kulcsprojektek (energetikai fejlesztések) eredményeit, hatásait erősítik a további épületenergetikai beruházások.)

Vannak viszont olyan projektek, melyek megvalósulása további fejlesztéseket generálhatnak (pl. turisztikai, idegenforgalmi vonzerő növelésére irányuló fejlesztések, melyek további kkv-k, civilek által megvalósítandó fejlesztések kidolgozását és megvalósítását motiválhatják), ezeket – amennyiben egyéb feltételek adottak – célszerű korábbi időszakra tervezni.

- *projektek megvalósításának időigénye:* A hosszabb időigényű (esetleg több ütemben végrehajtandó projektek) ütemezését úgy célszerű tervezni, hogy azok a tervezési időszak végére – még esetleges tartalékidő bevonása után is – megvalósulhassanak.

- *szakhatósági egyeztetések:* Tokaj esetében több olyan beruházási ötlet is megszületett, amelyek kivitelezhetőségét befolyásoló tényezők (pl. Natura 2000 területek) további egyeztetések lefolytatását követelik meg az érintett szakhatóságokkal. (Pl. Aggteleki Nemzeti Park)

- *hálózatos projektek ütemezése:* Jelen ITS-ben megjelölt hálózatos projektek egymástól független, de egyazon beavatkozási cél elérését célozzák, megvalósításuk több kisebb projekt keretében a teljes tervezési időszakban, folyamatosan történik.

- *önerő rendelkezésre állása, likviditás biztosítása:* Minden egyéb feltétel teljesülése mellett az ütemezést befolyásolja továbbá az Önkormányzat mindenkori éves költségvetésének lehetősége. A szükséges önerő rendelkezésre állása és a likviditás biztosítása a 10%-ban támogatott projekteknél megköveteli, hogy a tervezett fejlesztések a lehetséges időszakon megosztva valósuljanak meg.

Tokaj Város Önkormányzata fenti befolyásoló tényezők által hordozott változók ismeretében alakította ütemezési tervét a mellett, hogy lehetőség szerint élvezzenek prioritást azon projektek, melyek további források bevonását és fejlesztések megvalósulását generálják.

A megvalósításához szükséges költségek becsült adatok, a költségek pontosítására az előkészítettség függvényében, a tervezés későbbi szakaszában, pontos műszaki tartalmak ismeretében lesz lehetőség.

Fentiekből kifolyólag a következőkben feltüntetett tervezett megvalósítási évek és becsült bruttó költségek nem tekinthetők kötelezettségvállalásnak.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

2. táblázat: Az Óváros tervezett projektjeinek összefoglaló bemutatása:

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
1.	Vonzó Tokaj – a történelmi belváros rehabilitációja	Tokaj Város Önkormányzata	Görög-keleti templom felújítása, játszótér kialakítása, nyilvános illemhely kialakítása, Dózsa György út rehabilitáció, Bem utca felújítás, Utcabútorok, Kincstár óvár utcai épület felújítása	2015-2016	1 905 000	Nem
2.	Evangélikus udvar épület-együttesének helyreállítása, 4*-os családbarát szálloda kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata és konzorciumi partnerei	Evangélikus udvar épületegyüttesének helyreállítása 4*-os családbarát szálloda kialakítása: épület felújítás és eszközbeszerzés	2017-2020	2 000 000	Nem
3.	Aranysas szálló kialakítása	Gazdasági szereplő	A főtéren található Aranysas szálló leromlott épületének helyreállítása 4*-os szálloda kialakítása: épület felújítás és eszközbeszerzés	2015-2017	2 000 000	Nem
4.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi szolgáltatások területén	Kis és közép-vállalkozások	KKV-k infrastrukturális fejlesztései (épület-felújítások eszközbeszerzések), szervezetfejlesztés, humánerőforrás fejlesztés	2015-2023	5-500 000	Nem

3. táblázat: A Vár tervezett projektjeinek összefoglaló bemutatása

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
------	------------------------	-------------------	--------------------------	----------------------------	------------------------------	------------------------------

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

1.	Gyaloghíd építése a Vár és a belvárosi Bodrogpart között	Tokaj Város Önkormányzata	A vár bekapcsolása a városi területbe gyaloghíd építésével	2019-2020	500 000	Nem
2.	A Rákóczi Vár feltárásának folytatása	Tokaj Város Önkormányzata	Ásatási, feltárási munkálatok folytatása	2015-2022	2 000 000	Nem
3.	Látogatóközpont kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	Az ökoturizmus, bakancsos turizmus, vízi turizmus fogadópontjának kiépítése	2019-2020	500 000	Nem

4. táblázat: A város egyéb területein tervezett projektek összefoglaló bemutatása

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
1.	Hagyományos vásárcentrum kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	A helyi termékek forgalmazásának lehetővé tétele. Parkoló, világítás, fedett árusító helyek kialakítása, illemhelyek, mosdók kialakítása	2016	200 000	Nem
2.	Fenntartható városrehabilitáció Tokajban	Tokaj Város Önkormányzata	Kistokaji terület rehabilitációja, mely célja a település kertvárosias részének rendbetétele. Cél a hiányos, sérült infrastruktúrák kijavítása, pihenőpark, illetve játszótér kialakítása a lakosok, illetve az ide látogatók számára, szociális bérlakások felújítása	2016-2017	500 000	Nem
3.	Új Gyermekotthon építése	Tokaj Város Önkormányzata	A Dombi Sámuel Egészségközpont melletti önkormányzati területen új épület építése, eszközbeszerzés	2016-2017	600 000	Nem
4.	Gyermekotthon átalakítása	Tokaj Város Önkormányzata	A jelenleg Gyermekotthonnak helyet adó pálos kolostor épület felújítása, átalakítása, új funkcióba helyezése	2018-2020	1 000 000	Nem

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
5.	Panoráma út kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	Hegyalja úttól a Gimnázium mögött vezetve az Aranyosi útig tartó panoráma út kiépítése	2019-2020	800 000	Nem
6.	Bölcsőde kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	1 csoportos bölcsőde kialakítása az Óvodához kapcsolódóan: épületbővítés, eszközbeszerzés	2017	300 000	Nem
7.	Időskorúak Klubja épületének felújítása	Tokaj Város Önkormányzata	Épület felújítás, korszerűsítés	2015-2016	70 000	Nem
8.	Inkubátorház kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	Inkubátorház kialakítása építéssel, eszközbeszerzéssel	2019-2020	80 000	Igen
9.	Ipari terület fejlesztése	Tokaj Város Önkormányzata	Ipari terület közmű, infrastruktúra fejlesztése	2019-2020	100 000	Igen
10.	Szerelmi pincesor infrastrukturális fejlesztése	Tokaj Város Önkormányzata	A pincékhez vezető erőteljesen megrongálódott út felújítása, információs táblák kihelyezése, közvilágítás korszerűsítés, köztéri bútorok kihelyezése, szabadtéri színpad és kiszolgáló létesítmények kialakítása, valamint zajvédő palánk a pincesor és a vasútállomás közé, játszótér kialakítása.	2018	300 000	Nem
11.	Street Work out pálya kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata v. civil szervezet	Szabadtéren végezhető testedzés feltételrendszerének kialakítása területrendezéssel, eszközbeszerzéssel	2016	15 000	Nem
12.	Orvosi rendelő felújítása	Tokaj Város Önkormányzata	Alapellátást biztosító körzeti orvosi rendelő épületének felújítása, korszerűsítése	2016	40 000	Nem
13.	Dombi Sámuel egészségközpont új funkcióval való bővítése	Tokaji Egészségfejlesztő Nonprofit Kft.	Egészségközpont bővítése, szolgáltatásfejlesztés, újabb szakrendelések kialakítása	2016	200 000	Nem

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
14.	Dombi Sámuel egészségközpont eszközbeszerzése	Tokaji Egészségfejlesztő Nonprofit Kft.	Hiányzó orvosi eszközök beszerzése az ellátási színvonal emelése érdekében.	2015	13 000	Nem
15.	Idősek otthona épületének fejlesztése, színvonalának bővítése	Tokaj Város Önkormányzata	Szépkorúak ellátási körülményeinek javítása épület felújításon és eszközbeszerzésen keresztül.	2016-2017	100 000	Nem
16.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi- és egyéb szolgáltatások területén	Kis és közép-vállalkozások	KKV-k infrastrukturális fejlesztései (épület-felújítások eszközbeszerzések), szervezetfejlesztés, humánerőforrás fejlesztés, marketing	2015-2023	5-500 000	Nem
17.	Ipari tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	Kis és közép-vállalkozások	KKV-k infrastrukturális fejlesztései (épület-felújítások eszközbeszerzések), szervezetfejlesztés, humánerőforrás fejlesztés, marketing	2015-2023	5-500 000	Nem
18.	Tokaj Mezőgazdasági Szolgáltató Központ létrehozása	Tokaj Város Önkormányzata	A mg-i iskola területén egy olyan szolgáltató központ létesítése, mely a térségben működő termelőknek szolgáltató, pl. metszés, vessző és venyige gyűjtés, szüret, földművelés.	2019-2020	381 000	Nem
19.	Oktatási intézmények fejlesztései	KLIK	A város közoktatási intézményeiben zajló pedagógiai munka fejlesztése.	2015-2022	5-50 000	Nem
20.	Termál kútfej kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	Termál kútfej kialakítása 3 hektáros üvegházzal	2017	800 000	Nem
21.	Kemping kialakítása a Fesztiválatlan közelében	Gazdasági szereplő	A fesztiválatlanhoz közeli területen kemping kialakítása közművek, infrastruktúra kiépítése, eszközbeszerzés, informatikai fejlesztés	2017	200 000	Nem

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

5. táblázat: A külterület tervezett projektjeinek összefoglaló bemutatása:

Sz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
1.	Patkóbánya kalandpark kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	A Tarnakbánya fölötti részen aktív kalandpark kialakítása	2017-2018	2 628 900	Nem
2.	Libegő kiépítése	Tokaj Város Önkormányzata	Az Aggteleki Nemzeti Parkkal történő egeztetés alapján nyomvonal kijelölése, tervezés, engedélyeztetés, libegő és fogadó infrastruktúra kiépítése	2016	2 000 000	Nem
3.	TV torony hasznosítása	Tokaj Város Önkormányzata és konzorciumi partnerei	A tokaji Kopasz hely tetején álló 3 emelet magas Antenna Hungária tulajdonában lévő jelenleg üresen álló tv torony hasznosítása, kávézó, étterem és kilátóként	2016-2017	500 000	Nem
4.	Strand, ifjúsági park, kajak-kenu sportpálya	Tokaj Város Önkormányzata	Strand, ifjúsági park, kajak-kenu sportpálya kialakítása a Lőtér területén	2020	300 000	Nem
5.	Evezősközpont kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	Evezősközpont kiépítése a Bodrog folyón, a Felsőlegelő területen	2015-2016	3 000 000	Nem
6.	Sípálya meghosszabbítása	Tokaj Város Önkormányzata és konzorciumi partnere	A Síklub gondozásában működő, Kopasz hegy oldalában lévő sípálya meghosszabbítása	2019	25 000	Nem
7.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi- és egyéb szolgáltatások területén	Kis és közép-vállalkozások	KKV-k infrastrukturális fejlesztései (épület-felújítások eszközbeszerzések), szervezetfejlesztés, humán erőforrás fejlesztés, marketing	2015-2023	5-500 000	Nem

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
8.	Mezőgazdasági tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	Kis és közép-vállalkozások	KKV-k infrastrukturális fejlesztései (épület-felújítások, szervezetfejlesztés, fejlesztés, marketing, eszközbeszerzések), humánerőforrás	2015-2023	5-500 000	Nem
9.	Ipari tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	Kis és közép-vállalkozások	KKV-k infrastrukturális fejlesztései (épület-felújítások, szervezetfejlesztés, fejlesztés, marketing, eszközbeszerzések), humánerőforrás	2015-2023	5-500 000	Nem

2.3. A településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Az akcióterületeken tervezett projektek megvalósításához szükséges költségek becsült adatok, abból adódóan, hogy a fejlesztési elképzelések előkészítettségi foka többnyire alacsony. A költségek pontosítására az előkészítettség függvényében, a tervezés későbbi szakaszában, pontos műszaki tartalmak ismeretében lesz lehetőség, így a következőkben feltüntetett értékek nem tekinthetők kötelezettségvállalásnak.

A fejlesztések forrásait elsősorban az uniós és más hazai költségvetési fejlesztési célú források jelentik, de egyes beavatkozások és magántőke bevonását (is) feltételezik.

Az 2014 – 2020 közötti uniós költségvetési időszakban elérhető támogatási források Operatív Programokon keresztül állnak rendelkezésre Magyarországon.

Területi OP-k:

- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
- Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)

Ágazati OP-k:

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP)
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP)
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP)
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP)
- Vidékfejlesztési Program (VP)

Az Önkormányzat és intézményei által megvalósítani tervezett fejlesztések ebben a ciklusban is kiemelten pályázati forrásból, leginkább Európai Unió által támogatott Terület és Település Fejlesztési Programból (TOP), a prioritásoknak és intézkedéseknek megfelelően illetve privát befektetők bevonásával valósulhat meg. A fejlesztések indikatív forrásai és ütemezése a megjelölt prioritásoknak megfelelően a következőképp alakul:

6. táblázat: A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve

Sz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Forrás	Becsült bruttó költség (eFt)
Óváros akcióterület				
1.	Vonzó Tokaj – a történelmi belváros rehabilitációja	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	1 905 000
2.	Evangélikus udvar épületegyüttesének helyreállítása, 4*-os családbarát szálloda kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata és konzorciumi partnerei	TOP	2 000 000
3.	Aranysas szálló kialakítása	Gazdasági szereplő	Gazdasági befektetés	2 000 000

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Forrás	Becsült bruttó költség (eFt)
4.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi szolgáltatások területén	Kis és közép-vállalkozások	TOP GINOP EFOP	5-500 000
Rendelkezésre álló adatok alapján Óváros akcióterület összesen				6 405 000
Vár akcióterület				
1.	Gyaloghíd építése a Vár és a belvárosi Bodrogpárt között	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	500 000
2.	A Rákóczi Vár feltárásának folytatása	Tokaj Város Önkormányzata	VP-LEADER	2 000 000
3.	Látogatóközpont kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP GINOP	500 000
Rendelkezésre álló adatok alapján Vár akcióterület összesen				3 000 000
Város egyéb területei akcióterület				
1.	Hagyományos vásárcentrum kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	200 000
2.	Fenntartható városrehabilitáció Tokajban	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	500 000
3.	Új Gyermekotthon építése	Tokaj Város Önkormányzata	EFOP	600 000
4.	Gyermekotthon átalakítása (Pálos kolostor felújítása, új funkcióba helyezése)	Tokaj Város Önkormányzata	TOP GINOP	1 000 000
5.	Panoráma út kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	800 000
6.	Bölcsőde kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	300 000
7.	Időskorúak Klubja épületének felújítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	70 000
8.	Inkubátorház kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	80 000
9.	Ipari terület fejlesztése	Tokaj Város Önkormányzata	GINOP	100 000
10.	Szerelmi pincesor infrastrukturális fejlesztése	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	300 000
11.	Street Work out pálya kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata v. civil szervezet	TOP-CLLD	15 000
12.	Orvosi rendelő felújítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	40 000
13.	Dombi Sámuel egészségközpont új funkcióval való bővítése	Tokaji Egészségfejlesztő Nonprofit Kft.	TOP	200 000
14.	Dombi Sámuel egészségközpont eszközbeszerzése	Tokaji Egészségfejlesztő Nonprofit Kft.	TOP	13 000
15.	Idősek otthona épületének fejlesztése, színvonalának bővítése	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	100 000

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Forrás	Becsült bruttó költség (eFt)
16.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi- és egyéb szolgáltatások területén	Kis és közép-vállalkozások	TOP GINOP EFOP	5-500 000
17.	Ipari tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	Kis és közép-vállalkozások	TOP GINOP EFOP	5-500 000
18.	Tokaj Mezőgazdasági Szolgáltató Központ létrehozása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP VP	381 000
19.	Oktatási intézmények fejlesztései	KLIK	EFOP	5-50 000
20.	Termál kútfej kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	VP	800 000
21.	Kemping kialakítása a Fesztiválatlan közelében	Gazdasági szereplő	GINOP	200 000
Rendelkezésre álló adatok alapján Város egyéb területei akcióterület összesen:				11 245 000
Külterület akcióterület				
1.	Patkóbánya kalandpark kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	2 628 900
2.	Libegő kiépítése	Tokaj Város Önkormányzata	VP- LEADER	2 000 000
3.	TV torony hasznosítása	Tokaj Város Önkormányzata és konzorciumi partnerei	TOP GINOP	500 000
4.	Strand, ifjúsági park, kajak-kenu sportpálya	Tokaj Város Önkormányzata	TOP GINOP	300 000
5.	Evezősközpont kialakítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	3 000 000
6.	Sípálya meghosszabbítása	Tokaj Város Önkormányzata és konzorciumi partnere	VP- LEADER TOP-CLLD	25 000
7.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi- és egyéb szolgáltatások területén	Kis és közép-vállalkozások	TOP GINOP	5-500 000
8.	Mezőgazdasági tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	Kis és közép-vállalkozások	VP	5-500 000
9.	Ipari tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	Kis és közép-vállalkozások	TOP GINOP EFOP	5-500 000
Rendelkezésre álló adatok alapján Külterület akcióterület összesen:				9 953 900
Kulcsprojektek				
1.	Zéró emisszió Tokaj	Tokaj Város Önkormányzata	TOP KEHOP	1 893 570
2.	Tokaj napelem-park	Tokaj Város Önkormányzata	TOP KEHOP	1 219 200

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Forrás	Becsült bruttó költség (eFt)
3.	Tokaj Agroenergia Farm	Tokaj Város Önkormányzata	KEHOP	2 147 483
Rendelkezésre álló adatok alapján Kulcsprojektek összesen:				5 260 253
Hálózatos projektek				
1.	Útfejlesztések (kül- és belterületen)	Tokaj Város Önkormányzata	TOP, IKOP	1 140 000
2.	Kerékpáros hálózat és járdahálózat fejlesztése (kül- és belterületen)	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	880 000
3.	Középületek energia-hatékonyági beruházásai	Tokaj Város Önkormányzata	TOP, KEHOP	2 885 000
4.	Tokaj villamos hálózat fejlesztés	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	1 905 000
5.	Templomok, egyházi ingatlanok fejlesztése	Egyházak	VP	n.a.
6.	Munkaerő fejlesztésére irányuló képzési projektek	Tokaj Város Önkormányzata, nonprofit és gazdasági szereplők	TOP-CLLD EFOP	430 000
7.	Város- és térségfejlesztési együttműködések	Tokaj Város Önkormányzata, partner Önkormányzatok, egyéb szervezetek	TOP-CLLD	60 000
8.	Turisztikai vonzerővel bíró akciók, (rendezvények, fesztiválok stb.), szolgáltatások fejlesztése	Tokaj Város Önkormányzata, Civil szervezetek, KKV-k	TOP-CLLD VP - LEADER	90 000
9.	Társadalmi együttműködés javítása	Tokaj Város Önkormányzata	TOP	28 000
Rendelkezésre álló adatok alapján Hálózatos projektek összesen:				7 328 000

Az előző (2007-2013) tervezési ciklusban Tokaj Város Önkormányzatától és azon társulásoktól, melyeknek tagja, több mint 7.270 millió Ft támogatási igény érkezett be az ÚMFT forrásaira, melyek nyomán több mint 4.455 millió Ft-ot ítéltek meg. Az önkormányzati projektek mellett a vállalkozások, civil szervezetek is sikerrel pályáztak, így az ÚMFT Operatív programjaiból összesen 12.674 millió Ft fejlesztési forrás érkezett a településre. Jelen tervezési ciklusban, a megyei TOP településenkénti megosztása tervezete alapján várhatóan 1.662 millió forintot tud a 27 hegyaljai település sikeresen allokálni fejlesztési elképzeléseihez. A BOR-VIDÉK Tokaj Hegyalja Nemzeti Program keretében elérhető további fejlesztési források nagyságát jelenleg nem tudja az Önkormányzat tervezni.

Az ITS keretében megvalósítani tervezett projektek forrásigénye (mintegy 43.192 millió Ft) jelentősen meghaladja a tervezési időszakban reálisan bevonható források mértékét, ami az optimista becslés

esetén sem várható, hogy meghaladja a 20-25.000 millió forint összeget. Mivel az elérhető források összetétele sem ismert, az ITS ténylegesen végrehajtásra kerülő beavatkozásai sem beazonosíthatóak. Az elérhető forrásokhoz kapcsolódó feltételek folyamatos figyelése, lehetőség szerinti alakítása és ez alapján a végrehajtandó projektek kiválasztása az ITS menedzselésének részét képezi, annak érdekében, hogy a 2007-13 ciklusban elért források jelentős meghaladását ambicionáló tervek minél nagyobb számban és eredményesebben valósuljanak meg.

2.4. Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések és ezek illeszkedése a stratégia céljaihoz

Kulcsprojektek:

Tokaj város az akcióterületek pontszerű projektjei mellett ún. kulcsprojekteket is meghatároz. A kulcsprojektek azok a fejlesztések, amelyek megvalósulása alapvetően befolyásolja egyes középtávú városi célok elérését.

A módszertani útmutatások szerint ezek nem feltétlenül integrált projektek, azonban célszerű, ha a kulcsprojektekhez további projektek kapcsolódnak. A középtávú városi célok ismeretében három kulcsprojekt került beazonosításra:

- Zéró emisszió Tokaj
- Tokaj napelem-park
- Tokaj Agroenergia Farm

A kulcsprojektek a *T2 – Fenntartható, népesség megtartó települési infrastruktúra fejlesztés* tematikus célhoz, azon belül a *T2.3 – Környezetterhelést csökkentő beavatkozások alponthoz* kapcsolódnak. A projekt megvalósulása alapvetően befolyásolja a hálózatos projektek között tervezett épületenergetikai beruházások eredményességét is.

Hálózatos projektek:

Az akcióterületek projektjei és a kulcsprojektek mellett olyan hálózatos (egymással összehangolt vagy térben kapcsolódó) projektek megvalósítása is tervezett, melyek egymáshoz kapcsolódó, azonos jellegű projektelemekből (részprojektekből) állnak, vagy a projektelemek egy együttműködő rendszer részeit képezik és hatásuk a város jelentős részére kiterjed.

Ezek Tokaj esetében:

- Útfejlesztések (kül- és belterületen)
- Kerékpáros hálózat és járdahálózat fejlesztése
- Középületek energiahatékonysági beruházásai
- Munkaerő fejlesztésére irányuló képzési projektek
- Város- és térségfejlesztési együttműködések
- Turisztikai vonzerővel bíró akciók (rendezvények, fesztiválok stb.)
- Társadalmi együttműködés javítása

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

7. táblázat: *Kulcsprojektek összefoglaló bemutatása*

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
1.	Zéró emisszió Tokaj	Tokaj Város Önkormányzata	A település által kibocsájtott szennyező anyagok csökkentése (CO2) szemléletformáló módon. A világörökségi helyszín tartós megóvása a klímaváltozás hatásaival szemben. Kerékpárút szakaszok felújítása (fogalomcsökkentés), gyalogos-kerékpár közlekedési kapcsolatok, e-közlekedés, közút kapcsolatok, közvilágítás (3 egység), e-akkupark, világító berendezések, e-közlekedési eszközök, IT, kamerarendszer, hegyi kerékpárút kialakítása infrastruktúrával, Tokaj-Tarcal között kerékpárút kialakítása	2017-2018	1 893 570	Nem
2.	Tokaj napelem-park	Tokaj Város Önkormányzata	Az önkormányzati tulajdonú Vásártér hasznosítása, napelempark létesítése, melynek teljesítménye 1,2 MWh. A megújuló energiával megtermelt elektromos áram a hálózatba táplál.	2017-2018	1 219 200	Nem
3.	Tokaj Agroenergia Farm	Tokaj Város Önkormányzata	A projekt célja egy olyan farm kialakítása, amely képes kezelni a térségben keletkező szennyvíziszapot, mezőgazdasági hulladékot, energiatermelésre hasznosítva, biogáz, bioetanol, komposzt és villamosenergia termelésre, gázmotorok, etanolos busz üzemeltetésére	2016-2017	2 147 483	Nem

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

8. táblázat: *Hálózatos projektek összefoglaló bemutatása*

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
1.	Útfejlesztések (kül- és belterületen)	Tokaj Város Önkormányzata	- Kistokaji utak felújítása - 38-as út átkelési szakaszának megújítása és a Csurgó völgyi út felújítása - Parkolók kialakítása (belterület) - Pihenőhelyek kialakítása (külsőterület)	2015-2022	150 000 1 000 000 150 000 150 000	Nem
2.	Kerékpáros hálózat és járdahálózat fejlesztése (kül- és belterületen)	Tokaj Város Önkormányzata	- Tokaj és Rakamaz között kerékpárút létesítése - Belterületi járdahálózat megújítása - Folyóparti sétány kiterjesztése a városközpont irányába	2015-2022	500 000 80 000 300 000	Nem
3.	Középületek energia-hatékonysági beruházásai	Tokaj Város Önkormányzata	- Energetikai felújítás Polgármesteri Hivatal - Energetikai felújítás KKK - Idősek otthonára napelemes rendszer telepítése - TFG homlokzatának felújítása - TFG Kollégiumának férőhelyminőség javítása és vizesblokk felújítás - Kereskedelmi és Idegenforgalmi Középiskola új kollégium és sportcsarnok építése - Kereskedelmi és Idegenforgalmi Középiskola energetikai felújítás - Általános iskola teljes energetikai felújítás	2015-2022	30 000 30 000 30 000 60 000 60 000 2 500 000 30 000 145 000	Nem
4.	Tokaj villamos hálózat fejlesztés	Tokaj Város Önkormányzata	A település kifizetésű légkábelleinek és a telekommunikációs légkábelleinek földfelszín alá fektetése, a köztéri világítás kiépítése	2015-2022	1 905 000	Nem

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Projektgazda neve	Fejlesztés rövid leírása	Tervezett megvalósítás éve	Becsült bruttó költség (eFt)	Igényli-e a TrT módosítását?
5.	Templomok, egyházi ingatlanok fejlesztése	Egyházak	A településen jelen lévő, ingatlannal rendelkező Egyházak épületfelújító beruházásai	2016-2020	n.a.	Nem
6.	Munkaerő fejlesztésére irányuló képzési projektek	Tokaj Város Önkormányzata, nonprofit és gazdasági szereplők	- CNC esztergályos képzés feltételrendszerének kialakítása - Munkaerő-piaci képzések - Iskolarendszerű szakképzés fejlesztése	2015-2022	330 000 50 000 50 000	Nem
7.	Város- és térségfejlesztési együttműködések	Tokaj Város Önkormányzata, partner Önkormányzatok, egyéb szervezetek	- TDM szervezet fejlesztése - A Borvidéken működő TDM szervezetek együttműködése - Turisztikai programcsomagok fejlesztése (Borutak kialakítása, vallási turizmus, vízi turizmus, horgász turizmus stb.)	2015-2022	20 000 20 000 20 000	Nem
8.	Turisztikai vonzerővel bíró akciók, (rendezvények, fesztiválok stb.), szolgáltatások fejlesztése	Tokaj Város Önkormányzata, Civil szervezetek, KKV-k	- Tokajban hagyományosan jelenlévő rendezvények, táborok, fesztiválok megrendezése - Kulturális, sport, egyéb szabadidős, programcsomag bővítése a rendelkezésre álló infrastrukturális és szervezeti bázison. - Buszjáratok indítása a környező turisztikai attrakciók és Tokaj között ("Borbusz" indítása)	2015-2022	60 000 10 000 20 000	Nem
9.	Társadalmi együttműködés javítása	Tokaj Város Önkormányzata	- Társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok	2015-2022	28 000	

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Mivel a célok eléréséhez rendelt/tervezett akcióterületi-, kulcs- és hálózatos projektek – előzőekben láthatóan – főként külső uniós és hazai költségvetési források bevonását feltételezik, vizsgálni szükséges a potenciális támogató Operatív Programok sikerességét mérő indikátorokhoz való illeszkedést, hozzájárulást. Az alábbi táblázat a 2013-20-as tervezési időszak Operatív Programjaiban tervezett indikátorokhoz való illeszkedést mutatja be.

9. táblázat: *Tervezett projektek illeszkedése a támogató OP-k indikátoraihoz*

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Output indikátor (ok)	Finanszírozó OP (tervezett)
Óváros akcióterület			
1.	Vonzó Tokaj – a történelmi belváros rehabilitációja	- Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m2) - Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága (fő) - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (db) - Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma (fő)	TOP
2.	Evangélikus udvar épületegyüttesének helyreállítása, 4*-os családbarát szálloda kialakítása	- Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (db)	TOP
3.	Aranyas szálló kialakítása	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál (fő)	Gazdasági befektetés
4.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi szolgáltatások területén	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - A támogatásból megvalósult akciókban érintett turisztikai vállalkozások száma (db) - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál (fő) - Továbbképzési programokban résztvevők száma (fő)	TOP GINOP EFOP
Vár akcióterület			

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Output indikátor (ok)	Finanszírozó OP (tervezett)
1.	Gyaloghíd építése a Vár és a belvárosi Bodrogpárt között	- A rekreációs/turisztikai infrastruktúrára irányuló beruházások kapcsán támogatott műveletek száma (db) - A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	TOP
2.	A Rákóczi Vár feltárásának folytatása	- A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év) - Beruházási támogatásban részesült projektek száma (db)	TOP VP-LEADER
3.	Látogatóközpont kialakítása	- A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év) - A támogatásból megvalósult akciókban érintett turisztikai vállalkozások száma (db)	TOP GINOP
A város egyéb területei akcióterület:			
1.	Hagyományos vásárcentrum kialakítása	- Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m2) - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (db)	TOP
2.	Fenntartható városrehabilitáció Tokajban	- Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m2) - Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága (fő) - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (db) - Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma (fő) - A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma (fő) - Helyreállított lakóegységek városi területeken (lakóegység) - Szociális célú városrehabilitációval érintett akcióterületen élő lakosság száma (fő) - Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága (m2)	TOP

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Szsz.	Fejlesztés megnevezése	Output indikátor (ok)	Finanszírozó OP (tervezett)
3.	Új Gyermekotthon építése	- Támogatott gyermekgondozási és oktatási intézmények kapacitása (fő)	EFOP ²
4.	Gyermekotthon átalakítása (Pálos kolostor felújítása, új funkcióba helyezése)	- Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (db) - A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év) - Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - A támogatásból megvalósult akciókban érintett turisztikai vállalkozások száma (db)	TOP GINOP
5.	Panoráma út kialakítása	- A rekreációs/turisztikai infrastruktúrára irányuló beruházások kapcsán támogatott műveletek száma (db) - A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	TOP
6.	Bölcsőde kialakítása	- Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (db)	TOP
7.	Időskorúak Klubja épületének felújítása	- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma (db)	TOP
8.	Inkubátorház kialakítása	- A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	TOP
9.	Ipari terület fejlesztése	- A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe (m2)	GINOP
10.	Szerelmi pincesor infrastrukturális fejlesztése	- Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek (m2) - Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek (db)	TOP
11.	Street Work out pálya kialakítása	- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	TOP-CLLD
12.	Orvosi rendelő felújítása	- Újonnan épített vagy felújított rendelők, tanácsadók száma (db)	TOP
13.	Dombi Sámuel egészségközpont új funkcióval való bővítése	- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság (fő)	TOP

² Mivel az EFOP nem határoz meg output indikátorokat, az EFOP esetében eredmény indikátorok kerülnek megjelenítésre.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Output indikátor (ok)	Finanszírozó OP (tervezett)
14.	Dombi Sámuel egészségközpont eszközbeszerzése	- Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság (fő)	TOP
15.	Idősek otthona épületének fejlesztése, színvonalának bővítése	- A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma (db)	TOP
16.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi- és egyéb szolgáltatások területén	- A támogatásból megvalósult akciókban érintett turisztikai vállalkozások száma (db) - Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál (fő) - Továbbképzési programokban résztvevők száma (fő)	TOP GINOP EFOP
17.	Ipari tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - A kkv-k közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (HUF) - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál (fő) - Továbbképzési programokban résztvevők száma (fő)	TOP GINOP EFOP
18.	Tokaj Mezőgazdasági Szolgáltató Központ létrehozása	- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db) - Beruházási támogatásban részesült projektek száma (db)	TOP VP
19.	Oktatási intézmények fejlesztései	- Az iskolai lemorzsolódók aránya a támogatott programokban (%) - Új képzési módszertant alkalmazó intézmények száma (db) - Támogatott programokban résztvevő tanulók száma (fő) - Képzésben, átképzésben résztvevő pedagógusok száma (fő) - Informális és nem formális képzésbe résztvevő gyermekek (7-24 éves korúak) száma (fő) - Második esély típusú programokban résztvevők száma (fő)	EFOP

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Output indikátor (ok)	Finanszírozó OP (tervezett)
		<ul style="list-style-type: none"> - Gyakorlatigényes képzések és duális formában indított képzések hallgatói aránya az összes alapképzésben résztvevő hallgatóhoz képest (%) - Alacsony infrastrukturális szinten működő intézmények aránya (%) - A középfokú tanulmányaikat sikeresen lezáró hátrányos helyzetű tanulók aránya (%) - A korszerűsítéssel érintett kapacitás a teljes kapacitáshoz képest (%) - Fejlesztés által érintett köznevelési intézmények száma (db) - A középfokú oktatási intézmények mellett működő kollégiumokat igénybe vevő hátrányos helyzetű tanulók száma (fő) - Korszerűsítéssel érintett hallgatói munkaállomások száma (db) 	
20.	Termál kútfej kialakítása	- A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év)	KEHOP
21.	Kemping kialakítása a Fesztiválfatlan közelében	- A támogatásból megvalósult akciókban érintett turisztikai vállalkozások száma (db)	GINOP
Külterület akcióterület			
1.	Patkóbánya kalandpark kialakítása	<ul style="list-style-type: none"> - A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év) - A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db) - A rehabilitált talaj összkiterjedése (m2) 	TOP
2.	Libegő kiépítése	<ul style="list-style-type: none"> - A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év) - A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db) 	VP-LEADER
3.	TV torony hasznosítása	- A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	TOP GINOP

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Output indikátor (ok)	Finanszírozó OP (tervezett)
		- A támogatásból megvalósult akciókban érintett turisztikai vállalkozások száma (db)	
4.	Strand, ifjúsági park, kajak-kenu sportpálya	- A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év) - A támogatásból megvalósult akciókban érintett turisztikai vállalkozások száma (db)	TOP GINOP
5.	Evezősközpont kialakítása	- A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év)	TOP
6.	Sípálya meghosszabbítása	- A természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év) - A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	VP-LEADER TOP-CLLD
7.	KKV-k fejlesztései a kereskedelem, vendéglátás, idegenforgalmi- és egyéb szolgáltatások területén	- A támogatásból megvalósult akciókban érintett turisztikai vállalkozások száma (db) - Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - A kkv-k közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (HUF) - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál (fő) - Továbbképzési programokban résztvevők száma (fő)	TOP GINOP
8.	Mezőgazdasági tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	- Beruházási támogatásban részesült projektek száma (db) - Támogatott termelői csoportban résztvevő gazdaságok száma (db) - Képzéseken részt vevők száma (fő)	VP
9.	Ipari tevékenységet folytató KKV-k fejlesztései	- Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma (db) - A kkv-k közpénzből nyújtott támogatáshoz illeszkedő magánberuházás (HUF) - A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál (fő) - Továbbképzési programokban résztvevők száma (fő)	TOP GINOP EFOP

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Sz.	Fejlesztés megnevezése	Output indikátor (ok)	Finanszírozó OP (tervezett)
Kulcsprojektek:			
1.	Zéró emisszió Tokaj	<ul style="list-style-type: none"> - A kidolgozásra kerülő alacsony szén-dioxid-kibocsátást célzó stratégiák száma (db) - Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés (PJ/év) - A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év) - Hulladékgazdálkodással kapcsolatos szemléletformálásban aktívan résztvevő lakosság (fő) - Energia- és klímatudatossági kampányokban aktívan résztvevő lakosság száma (fő) 	TOP KEHOP
2.	Tokaj napelem-park	<ul style="list-style-type: none"> - Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés (PJ/év) - A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év) - Primer energia felhasználás (PJ) 	TOP KEHOP
3.	Tokaj Agroenergia Farm	<ul style="list-style-type: none"> - A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül (PJ/év) - Üvegházhatást okozó gázok éves kibocsátásának csökkenése (tonna CO2 egyenérték) - Elkülönítetten gyűjtött települési hulladék aránya a teljes települési hulladék mennyiségéhez képest (%) - A keletkezett hulladékokból hasznosítás érdekében előkezelt hulladékok aránya (%) 	KEHOP
Hálózatos projektek:			
1.	Útfejlesztések (kül- és belterületen)	<ul style="list-style-type: none"> - A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza (km) - Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma (db) - Az újraépített vagy felújított utak teljes hossza (km) - Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma (db) 	TOP, IKOP

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Ssz.	Fejlesztés megnevezése	Output indikátor (ok)	Finanszírozó OP (tervezett)
2.	Kerékpáros hálózat és járdahálózat fejlesztése (kül- és belterületen)	- Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza (m2) - Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma (db)	TOP
3.	Középületek energia-hatékonysági beruházásai	- Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés (PJ/év) - A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év) - A középületek éves elsődleges energia-fogyasztásának csökkentése (kWh/év) - Üvegházhatást okozó gázok éves csökkenése (tonna CO2 egyenérték) - Épületenergetikai beavatkozással érintett középületek száma (db)	TOP, KEHOP
4.	Tokaj villamos hálózat fejlesztés	- A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség (PJ/év)	TOP
5.	Templomok, egyházi ingatlanok fejlesztése	- A javuló szolgáltatások és infrastruktúra előnyeiben részesülő lakosság (fő)	VP - LEADER
6.	Munkaerő fejlesztésére irányuló képzési projektek	- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db) - A program elhagyását követően a munkaerő-piacra vagy munkaerő-piaci programba belépők száma (fő)	TOP-CLLD EFOP
7.	Város- és térségfejlesztési együttműködések	- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	TOP-CLLD
8.	Turisztikai vonzerővel bíró akciók, (rendezvények, fesztiválok stb.), szolgáltatások fejlesztése	- A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése (látogatás/év) - Beruházási támogatásban részesült projektek száma (db)	TOP-CLLD VP - LEADER
9.	Társadalmi együttműködés javítása	- A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma (db)	TOP

3. ANTI-SZEGREGÁCIÓS PROGRAM

A Központi Statisztikai Hivatal Népszámlálási Főosztálya által megküldött, a 2011-es népszámlálási adatokból előállított adatszolgáltatás alapján Tokajban nem található olyan terület, amely a szegregációs mutató alapján megfelelné a szegregátum feltételeinek.

A 314/2012-es Kormányrendeletben foglaltak szerint azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 év) belül (tehát mindkét mutatóban) eléri, illetve meghaladja az adott településtípusokra vonatkozó határértéket. Tokaj, mint járásszékhely város esetében szegregátumnak minősül az a terület, ahol ez a mutató nagyobb egyenlő, mint 35% és szegregációval veszélyeztetett terület ahol az érték nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb, mint 35%.

Tokajban a beazonosított szegregációval érintett területek lakossága nem haladja meg az 50 főt, tehát beavatkozási tervet igénylő valódi szegregátum nem található a városban, viszont az adatok alapján 5 területet jelölt meg a KSH, mint szegregáció szempontjából érintett területet.

A KSH által megjelölt területekre általánosságban elmondható, hogy ezeken a területeken a népesség elöregedése, a kis lakosságszámból fakadó adattorzulás, illetve egy esetben bentlakásos intézmény jelenléte okozta a magas szegregációs mutatókat.

Tokaj Város esetében Anti-szegregációs Program készítése nem releváns.

4. A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI

4.1. Külső összefüggések

A város 2015-2023-as programozási időszakra megfogalmazott fejlesztési céljainak, így a jelen Integrált Településfejlesztési Stratégiában megfogalmazott fejlesztéseknek összhangban kell lennie és illeszkednie kell a vizsgált időszakot felölelő, hatályban lévő települési valamint magasabb szintű – megyei-, nemzeti-, és nemzetközi szintű – fejlesztési dokumentumok céljaihoz.

Az ITS céljaival és beavatkozási terveivel szemben támasztott elvárás indokolja egyrészt az illeszkedési elvárás az adott jogszabályi környezethez, másrészt az a tény, hogy Tokaj településfejlesztési törekvései megvalósítása szempontjából az uniós kohéziós források elérése lehet a legfontosabb feltétel a tervezési időszak vonatkozásában.

4.1.1 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz, településfejlesztési dokumentumokhoz

A településen a következő főbb fejlesztési dokumentumok, szabályozási dokumentumok vannak hatályban, amelyekhez történő illeszkedés vizsgálatára is sor került a stratégiaalkotás során.

- Tokaj Város Fejlesztési Konceptiója (1999.)
- Tokaj Város Településrendezési Terve (2006.)
- Vagyongazdálkodási terv (2013.)
- Tokaj Település Fenntartható Energia Akcióterve (2013.)
- Helyi Esélyegyenlőségi Program (2013.)
- Tokaj Város Önkormányzatának Gazdaság Programja (2015.)

Tokaj Város Településfejlesztési Konceptiója:

Az ITS középtávra meghatározott beavatkozási tervezete az 1999-ben hosszútávra elfogadott Településfejlesztési Konceptióban megfogalmazott elérendő célok megvalósulásához kíván hozzájárulni. Az 1.1 pontban bemutatásra került, hogy az ITS a hosszútávra (30 évre) szóló Településfejlesztési Konceptióban meghatározott jövőkép és fő stratégiai célok elérésének lehetőségeit vizsgálja fel a Megalapozó Vizsgálat által feltárt jelenlegi állapot (gazdaság és társadalmi folyamatok, erősségek, gyengeségek, adottságok, problémák) ismeretében.

A Konceptió a hosszú távú célok eléréséhez szükséges főbb beavatkozási területek meghatározásakor abból indul ki, hogy a város fejlődésének a kulcsfeltétele a stabil gazdaság, ezért a javasolt fejlesztések fókuszába a gazdaságfejlesztést állítja oly módon, hogy a javasolt intézkedések

- építsenek a város által megtestesített különleges, egyedi értékekre;
- ne szakadjanak el a város gazdaságára jellemző hagyományoktól, sőt erősítsék azokat;
- támaszkodjanak a városban rendelkezésre humán erőforrás bázisára.

Ennek megfelelően a stratégiai gazdaság terén, elsősorban a Tokaj városra jellemző ágazatok – a szőlő- és bortermelés, valamint az idegenforgalom tudatos és összehangolt fejlesztését célozza meg s csak olyan ipari fejlesztésekkel számol, amely nem sérti a két alapvető funkció érdekeit, főleg azokat szolgálja, oldva ezzel a foglalkoztatási feszültségeket.

A gazdaságfejlesztés mellett Konceptió beavatkozási stratégiája hangsúlyt fektet a város közigazgatási, kulturális és szolgáltatási centrumjellegének továbbfejlesztésére is, annak érdekében, hogy kapcsolatai

Tokaj Integrált Településfejlesztési Stratégia

a hagyományos és természetes vonzáskörzetébe tartozó településekkel továbbfejlődjenek, mert ez kölcsönösen előnyös a város és a kistépülések számára.

Végül, de nem utolsó sorban a Koncepció stratégiájában kiemelt szerepet kap a város épített környezetének megőrzése és továbbfejlesztése, mert ez egyrészt hozzájárul az idegenforgalmi vonzerő növeléséhez, másrészt pedig egyik fontos eleme annak, hogy a városban élők jól érezzék magukat környezetükben.

Az ITS célrendszere a Településfejlesztési Koncepcióból indul ki, ahhoz a legszorosabban illeszkedik, és beavatkozási logikájában is követi a koncepció által kijelölt fejlesztési irányokat.

Tokaj Város Településrendezési terve

A 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet rendelkezik a településfejlesztési és településrendezési eszközök tartalmáról és azok összefüggéseiről. A rendelet 3. §-a szerint:

„(4) A koncepció és a településszerkezeti terv egymással összhangban készül.

(5) A stratégia a koncepcióval összhangban, a településszerkezeti terv figyelembevételével kerül kidolgozásra.

(6) A helyi építési szabályzat a településszerkezeti tervvel összhangban – a tervezett változások időbeli ütemezésének figyelembevételével – készül.”

Tokaj Város Önkormányzata 2007. évben fogadta el egységes szerkezetben a hatályos építési szabályzatot, illetve a hatályos településszerkezeti tervet. A hatályos településrendezési eszközök az 2003. évben elfogadott településrendezési terv alapján készültek.

A rendezési terv készítéséhez és módosításokat az inputokat a településfejlesztési koncepció biztosítja. A településszerkezeti terv valamint a város fejlesztési elképzeléseit tükröző legfontosabb dokumentumok (Településfejlesztési Koncepció) városrészekhez kapcsolódó ill. tematikus céljai közötti kapcsolatok elemzésekor igen szoros egymásra épülés figyelhető meg, mely a Megalapozó Vizsgálat 3.1.3 pontjában részletesebben bemutatásra került.

Az ITS beavatkozási tervének készítésekor vizsgálatra került a TrT módosításának szükségessége az egyes tervezett projektek esetében.

Vagyongazdálkodási terv

Magyarország alaptörvénye rögzíti, hogy az állam és a helyi önkormányzat tulajdona nemzeti vagyon. A nemzeti vagyon közérdeket szolgál, közös szükségletet elégít ki, legfőbb rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása.

Tokaj Város 2013-ban elfogadott *Vagyongazdálkodási Tervében meghatározott feladat: „az önkormányzat teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá a feleslegessé váló vagyontárgy értékesítése.”*

A nemzeti Vagyonról szóló 2011 évi CXCVI törvény a nemzeti vagyon körén belül négy kategóriát különböztet meg, melyek a következők:

- Forgalomképtelen, kizárólagos állami és önkormányzati tulajdon;
(pl. helyi közutak és műtárgyaik, helyi önkormányzat tulajdonában álló terek, parkok)

Tokaj Integrált Településfejlesztési Stratégia

- Forgalomképtelen, nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyon, amely állami tulajdonban, ill. önkormányzati tulajdonban történő megőrzése hosszú távon indokolt;
- Korlátozottan forgalomképtelen vagyon, amely meghatározott feltételek szerint eladható, megterhelhető;
(pl. közmű, feladatot ellátó intézmény)
- Forgalomképes üzleti vagyon: a nemzeti vagyon azon része, amely nem tartozik a kincstári vagyonba, illetve az önkormányzatok törzsvagyonába.

Tokaj Város vagyongazdasági terve tartalmazza az Önkormányzat ingatlankataszterét és az ingatlanelemek mellett azok középtávú és hosszú távú hasznosítási tervét is rögzítik azzal, hogy a kikötéssel, hogy a piaci helyzet ismeretében minden évben felül kell vizsgálni a forgalomképes vagyoni körbe tartozó értékesítendő, valamint a más módon hasznosítandó vagyon elemeket.

A város Vagyongazdálkodási tervében rögzített középtávon megoldandó feladat a meglévő épület állomány üzemeltetési költségeinek csökkentése, **energia megtakarítást** eredményező felújítási munkák elvégzése elsősorban pályázati források igénybevételével.

Az önkormányzati vagyon hasznosításának alternatívái a Vagyongazdálkodási Tervben: A nemzeti vagyon alapvető rendeltetése a közfeladat ellátásának biztosítása, hasznosításának célja a kötelező és önként vállalt feladatok hatékony és eredményes ellátása.

Az ingatlanvagyon elemeivel kapcsolatos hasznosítási tervek a fejlesztési elképzelések kialakítása és a projektötletek megfogalmazása során figyelembe vételre kerültek.

Tokaj Település Fenntartható Energia Akcióterve

Az akciótervben meghatározásra kerültek a lehetséges CO₂ kibocsátás csökkentő intézkedések, melyek alapjául **25,88%**-ban határozta meg a települési szintű **üvegházgázkibocsátás célértékét**. A célérték elérése érdekében a következő területekre ad meg energiahatékonysági és/vagy megújuló energia beavatkozásokat:

- Önkormányzati érdekelttségű épületek
- Közvilágítás
- Lakosság épületei
- Közlekedés
- Energiatermelés

Az ITS a *T2.3 – Környezetterhelést csökkentő beavatkozások* részcélon keresztül a fenntartható energia Akcióterv megvalósításához is hozzájárul, az abban megfogalmazott CO₂ kibocsátás csökkentő ajánlásokat figyelembe veszi.

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Az **esélyegyenlőségi** csoportok (romák és/vagy mélyszegénységben élők; gyermekek; idősek; nők; fogyatékkal élők) életminőségének javítása érdekében az Önkormányzat a Helyi Esélyegyenlőségi Programban meghatározott intézkedési területek mentén igyekszik biztosítani a hátrányos helyzetű emberek esélyegyenlőségét a városban.

Az esélyegyenlőség biztosítása az ITS céljainak megvalósítását szolgáló beavatkozások végrehajtása során horizontális szempontként kötelezően megjelenő elvárás.

Tokaj Város Önkormányzatának Gazdaság Programja

A Gazdasági Program a Települési Konceptióban megfogalmazott jövőkép és fejlesztéspolitikai alapelvekből kiindulva és azok megvalósulása érdekében három fejlesztési célt jelölt ki:

- A **versenyképes város**: Versenyképes, nemzetközi színvonalú gazdaság, értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése
- A **gondoskodó város**: Javuló életminőség és a társadalmi különbségek csökkentése
- A **környezettudatos város**: Energiahatékonyság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás

A versenyképes város átfogó cél a foglalkoztatási, munkaerő-piaci kérdéseket és a munkahelyteremtéssel kapcsolatos gazdaságfejlesztési célokat integrálja. A gondoskodó város átfogó cél a város társadalmi, szociális kérdéseire és a veszélyeztetett társadalmi csoportok problémáira fogalmazza meg a legfontosabb fejlesztési stratégiákat. A környezettudatos város átfogó cél azt a fejlesztési irányt jelöli ki, amely a gazdasági és társadalmi fejlődés feltételeinek javítása közben is kiemelt figyelmet fordít a környezeti állapot megóvására.

A Gazdasági Program és az ITS céljai egymással koherensek.

4.1.2 Illeszkedés az országos és megyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

A települési szintű dokumentumokon kívül a leírtak szerint a magasabb szintű dokumentumokhoz való illeszkedésvizsgálatot is el kellett végezni. Ennek során három dokumentumhoz való illeszkedés vizsgálata történt meg.

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

A 2014. januárban elfogadott Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg:

- Szakpolitikai célok:
  - Versenyképes, innovatív gazdaság
  - Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
  - Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
  - Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
  - Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
  - Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
  - Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
- Területi célok:
  - Az ország makro-regionális szerepének erősítése
  - A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
  - Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
  - Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
  - Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
  - Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Az OFTK a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat (középtávú [2014–2020] fejlesztési prioritások), amelyek az ország hosszú távú céljainak a kibontakozását szolgálhatják:

10. táblázat: Tokaj ITS célrendszerének illeszkedése az OFTK prioritásaihoz

Az OFTK prioritásai	Tokaj ITS célrendszerének kapcsolódó Tematikus és Területi céljai
Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben	T1.1; T1.2; T1.3;
Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudásalapú társadalom felé	T1.1; T1.2; T1.3; T3.2
Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé	T2.3
Népesedési és közösségi fordulat	T3.1; T3.3; T3.4
Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán	T1.1; T1.2; T1.3;

Észak-Magyarország (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Heves megye, Nógrád megye) Régió fejlesztési iránya:

„A régió célja olyan társadalmi-gazdasági térszerkezet létrehozása, mely biztosítja regionális versenyképességüket, kiegyensúlyozott településrendszerre épül, szervesen és hatékonyan illeszkedik az európai térbe. A közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében a régión belül mérsékli, vagy megszünteti az elfogadhatatlan területi egyenlőtlenségeket.”³

Nemzeti Vidékstratégia 2012-2020

„A Nemzeti Vidékstratégia célja, hogy 2020-ig a vidék társadalmi és gazdasági folyamataiban látható és minden érintett számára érezhető javulás következzen be. A Stratégia megalkotásával és végrehajtásával a tárca a vidéki Magyarország egészének megújítására törekszik. Ennek érdekében négy átfogó területről; az agrárgazdaságról, a vidékfejlesztésről, az élelmiszergazdaságról valamint a környezet védelméről határoz meg tennivalókat. Integrált vidékfejlesztési politikát tűz ki célul, mert a családi gazdaságok fejlesztésének ad elsőbbséget, és mert a monokultúras tömegtermelés helyett a minőségi, mozaikos, a környezet- és tájgazdálkodási szempontokat szem előtt tartó mezőgazdaságot részesíti előnyben.

A dokumentumban alapcélkitűzésként szerepel a tájak épségének tudatos megőrzése, a lakosság jó minőségű és biztonságos élelmiszerekkel történő ellátása, a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, az ivóvízbázisok, a talajok, az élővilág és a környezet védelme.

(Forrás: <http://videkstrategia.kormany.hu/>)

Tokaj adottságai (pl. a jó minőségű mezőgazdasági földterületek), illetve az agrárágazat helyi gazdaságban elfoglalt kiemelt szerepe miatt számára kiemelt fontosságú, hogy kapcsolódni tudjon vidék fejlesztésére irányuló stratégiákhoz. Ehhez a mezőgazdasági és vidékfejlesztési jellegű célokat integrálni kell az ITS célrendszerébe. A célok megfogalmazásánál így kiemelt figyelemmel voltunk arra,

³ Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK)

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

hogy a specifikus városi célok egy része kapcsolódjon Nemzeti Vidékstratégia célkitűzéseire is. Tokaj Város a Vidékfejlesztési Program 6. prioritása alkalmazása szempontjából vidéki térségnek minősülő város, mivel közigazgatási jogállástól függetlenül a népesség 10 ezer főnél kevesebb.

A Nemzeti Vidékstratégia átfogó célkitűzése az ország vidéki térségeinek népességeltartó és népességmegtartó képességének javítása, melynek elérése érdekében öt stratégiai célt fogalmaz meg:

1. tájaink természeti értékeinek, erőforrásainak megőrzése,
2. sokszínű és életképes agrártermelés,
3. élelmezési és élelmiszerbiztonság,
4. a vidéki gazdaság létalapjainak biztosítása, a vidéki foglalkoztatás növelése,
5. a vidéki közösségek megerősítése, a vidéki népesség életminőségének javítása.

A Nemzeti Vidékstratégia öt stratégiai célját, valamint az ITS-ben megfogalmazásra került T1 – tematikus célt: „Gazdaságélénkítő – borágazatot, turizmust és ipart fejlesztő – beavatkozások” valamint az ez alá tartozó

- T1.1 – Idegenforgalmi szolgáltatások, programcsomagok fejlesztése
- T1.2 – Szőlészet-borászat fejlesztése a környezeti értékek megóvása mellett
- T1.3 – A helyi adottságokra alapozó, alacsony környezetterheléssel járó ipari tevékenységek vonzása,

valamint a

- T2.3 – Környezetterhelést csökkentő beavatkozások
- T3.4 – Civil társadalom, egyházak támogatása, partnerség további erősítése

részcélokat megvizsgálva megállapítható, hogy a Tokaj céljai illeszkednek a Vidékfejlesztési Stratégiához.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Fejlesztési Program

A 2014-ben elfogadott Program Stratégiai részprogramja a korábban elfogadott megyei Koncepció részeként elfogadott hat stratégiai célt fogalmazott meg, amelyekhez rendelte a nyolc megfogalmazott prioritást. A Stratégia célokhoz és a prioritásokhoz való illeszkedés és az alábbi táblázatban kerül bemutatásra:

11. táblázat: Tokaj ITS célrendszerének illeszkedése a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Stratégia prioritásaihoz

A BAZ Megyei Stratégia prioritásai	Koncepció stratégiai céljai	Tokaj ITS célrendszerének kapcsolódó Tematikus és Területi céljai
1. Kutatás-fejlesztés és innováció	1. Gazdasági versenyképesség javítása, munkahelyteremtés és innovációs tevékenységek ösztönzése	T1.1; T1.2; T1.3; V4.1; V3.4
2. Vállalkozások versenyképesség javítása és foglalkoztatás ösztönzése alprogram		
3. A társadalom alkalmazkodóképességének javítása	2. A helyi társadalom munkaerőpiaci igényekhez történő alkalmazkodóképességének javítása	T3.2

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

4. Közlekedés, a munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása	3. A munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása	T4.1
5. Mezőgazdasági termelés versenyképességének javítása	4. Az egyedi természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása	T1.1; T1.2; V1.1; V1.2; V3.5
6. Turizmus		
7. Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése	5. Az energia megújuló forrásokból történő előállításának és helyi felhasználásának ösztönzése	T2.3
8. Környezeti állapot és környezetbiztonság javítása	6. Környezeti állapot és környezetbiztonság javítása	T2.31; T2.2; T2.3 V4

A programban megfogalmazott prioritások közül a „Vállalkozások versenyképesség javítása és foglalkoztatás ösztönzése” alprogram térségi preferenciája a Tokaj-Hegyalja-Zemplén⁴ fejlesztési területre:

„Helyi termékek előállítása:

- *Elsődlegesen mezőgazdasági, erdészeti alapanyagok (élelmiszer, faipari termékek) feldolgozása, gyártása.*
- *Gépipar (kiemelten a járműiparhoz kapcsolódóan), dohányipar, vízgazdálkodás”*

„Tevékenységek leírása, azonosítása:

A vidékies térségeken belül a megye országos szinten is leghátrányosabb helyzetű kistérségeiben, az Edelényi, Encsi, Ózdi, Sárospataki, Sátoraljaújhelyi, Szerencsi, Szikszói, Abaúj-Hegyközi, Bodrogközi, Mezőcsáti, Tokaji - és azon belül is kiemelten a Taktaköz - kistérségekben, illetve a megye többi területén a jelentős munkanélküliséggel sújtott településeken fejlesztési célú adókedvezmények és foglalkoztatási ösztönzők nyújtása (szociális hozzájárulási adókedvezmény új munkaerő 3 éves foglalkoztatásához) valamint beruházási és munkahely-teremtési támogatások nyújtása, összhangban a leghátrányosabb helyzetű kistérségek vállalkozási övezeti támogatási programjával.”

A programban megfogalmazott prioritások közül a „Befektetés-ösztönzés” alprogram térségi preferenciája a Tokaj-Hegyalja-Zemplén fejlesztési területre:

„A kormány a befektetések ösztönzése érdekében a leghátrányosabb helyzetű kistérségek fejlesztésére vállalkozási övezet program részeként beruházások, illetve új munkaerő foglalkoztatása esetén adókedvezményeket határozott meg. A megyében ezek a térségek a következők: Edelényi, Encsi, Ózdi, Sárospataki, Sátoraljaújhelyi, Szerencsi, Tokaji, Szikszói, Abaúj-hegyközi, Bodrogközi, Mezőcsáti és a Miskolci kistérség érintett települései.”

A programban megfogalmazott prioritások közül a „Közlekedés, a munkaerő-piaci központok elérhetőségének javítása” alprogram térségi preferenciája a Tokaj-Hegyalja-Zemplén fejlesztési területre:

„Tokaj térségében egy új Tisza-híd megépítése a tokaji belterületi forgalom enyhítésére”

⁴ A Programban nevesített Tokaj-Hegyalja-Zemplén fejlesztési terület Szerencs, Tokaj, Sárospatak, Sátoraljaújhely, Cigánd és Gönc járásokat fedl le.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

„Megyehatáron átnyúló fejlesztések – Tokaj-Tiszaladány-Tiszalök.”

„Turisztikai vonzerők kerékpáros elérhetőségének javítása (pl.: Tarcal – Tokaj kerékpárút építése, Mezőkövesd – Eger kerékpárút építése, Észak-borsodi kerékpáros központ kialakítása)”

A programban megfogalmazott prioritások közül a „Mezőgazdasági termelés és feldolgozás, helyi termékek” alprogram térségi preferenciája a Tokaj-Hegyalja-Zemplén fejlesztési területre:

„a szőlőtermesztés és borkészítés különleges területe a Tokaji és Bükkaljai Borvidék, mely területek kedvező termőhelyi adottságait meg kell őrizni és törekedni kell a talaj- és levegőszennyezés csökkentésére, valamint a minél teljesebb termőterület-kihasználás érdekében támogatni szükséges a legértékesebb területek be-, illetve visszatelepítését, szükség szerint a Natura 2000-es előírásokkal összhangban.”

A programban megfogalmazott prioritások közül a „Turisztikai vonzerő és szolgáltatás fejlesztése” alprogram térségi preferenciája a Tokaj-Hegyalja-Zemplén fejlesztési területre (Tokaj vonatkozások):

„Építve Tokaj-Hegyalja világörökségi értékeire, a tokaji bor kiemelt hírnevére, a Zemplén váraira, illetve a Bodrog, Zemplén természeti szépségére

- Tokaj-Hegyalja világörökség bemutatásához kapcsolódó „BOR- VIDÉK Tokaj-Hegyalja Nemzeti Programban” szereplő projektek megvalósítása (programok, rendezvények, illetve turisztikai attrakciók fejlesztése, valamint a szőlőtermesztéséhez és borászati tevékenység minőségi fejlesztéséhez szükséges beruházások, szakmai programok megvalósítása)
- Két kiemelt attrakció, témapark létesítése
- Országos aktív turisztikai hálózat részeként
  - o Kerékpáros turizmus infrastrukturális feltételeinek kiépítése
  - o Bodrog menti turisztikai vízi közlekedéshez szükséges kikötők kiépítése
  - o Erdei túraútvonalak kijelölése, illetve célpontok, pihenőhelyek létesítése, korszerűsítése a Zemplénben
- Borutak kialakítása, illetve bemutatóhelyek létesítése
- Interaktív múzeumi kiállítások létesítése (pl. várakhoz, történelmi, eseményekhez, irodalmi értékekhez kapcsolódóan)
- Magas kategóriájú szálláshelyek létesítése Tokaj térségében
- Helyi termékek értékesítésének ösztönzése (árusító pontok kijelölése, internetes értékesítés)
- Desztinációs menedzsment szervezet marketing tevékenységének megújítása és bővítése”

„Örökségi- és kulturális fejlesztések: Világörökségi helyszín komplex desztinációként történő fejlesztése és a szellemi világörökséghez kapcsolódó helyszínek fejlesztése. Az előző programozási ciklus eredményeként megvalósított örökségi és kulturális attrakciók összekapcsolása más turisztikai termékekkel (komplex területi alapú fejlesztések) a tartózkodási idő és a költési hajlandóság növelése érdekében.

Preferált beavatkozási területek: az örökségi és kulturális turisztikai fejlesztési célok földrajzi fókusza a világörökségi területekhez (Aggtelek, Tokaj - Hegyalja, Tisza-tó térsége, Matyóföld szellemi öröksége a Hadas városrészrel) kell, hogy kapcsolódjanak.”

„Gasztronómia és borturizmus: Stratégiai cél a területhez, az agrárhagyományokhoz, a kulturális és történelmi örökséghez illeszkedő egyedi kínálat kialakítása és fejlesztése, ami a helyi élelmiszerekre, növényekre / gyógynövényekre, gyümölcsökre, illetve a növénytermesztés és állattenyésztés

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

kultúrájára alapul. Preferált beavatkozási területek: A szőlőjéről és borászatáról híres Tokaj-Hegyalja és a megye gasztrokulturális örökségi értékeivel rendelkező helyszínei.”

A programban megfogalmazott prioritások közül a „Természeti, táji és kulturális örökség értékek megóvása” alprogram térségi preferenciája a Tokaj-Hegyalja-Zemplén fejlesztési területre:

„Tokaj-Hegyalján a világörökségi kultúrtáj magterületének kibővítése, valamint a védőövezet-bővítés lehetőségének megvizsgálása szükséges.”

A Megyei Fejlesztési Programban megfogalmazott területi megközelítés Tokaj turisztikai, mezőgazdasági fejlesztéseire nézve kedvező elsősorban, a program megfelelő fejlesztési környezetet biztosít az elképzelések megvalósításához.

Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék Kultúrtáj Világörökségi helyszíneire és védőövezetére vonatkozó világörökségi Kezelési Terv

A Kezelési Terv a Világörökség terület/térség folyamatait koordináló, egyensúlyban tartó felelős fejlesztési stratégiaként készült azzal a céllal, hogy meghatározza a térségbe beáramló támogatások – pályázati források és más eszközök – hatékony rendszerbe szervezett (a pillanatnyi ötleteken, lokális érdekeken felülemelkedő) a térség egész közössége érdekében történő felhasználásának rendszerét és kereteit.

Tokaj ITS Tematikus és területi célrendszere koherens a Kezelési Tervvel és az abban rögzített következő átfogó és elérendő célokkal:

Fenntarthatóság növelése, a megőrzés fenntartása – javítása (helyreállítás, kezelés, gondozás, felújítás): T1.2; T1.1

Megközelítés, közlekedés: T4.1; T4.2; T4.3

Bemutatása, látogatók fogadása: T1.1; T1.2; T2.1; T4.1; T4.2; T4.3

Szakmai képzés-továbbképzés: T3.2;

Oktatás, ismeretterjesztés, társadalmi tudatosság növelése: T3.4

Környezeti tényezők, kapcsolatok, klímaváltozás – havária: T1.2; T1.2; T2.1; T2.2; T2.3

Nemzeti Környezetvédelmi Program 2014-2019

A Program a stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Kormányrendelet előírásai szerint szakpolitikai stratégia, az átfogó környezetügyi szakpolitikai területre vonatkozó jövőkép elérésének stratégiai tervdokumentuma. A környezetvédelmi törvénnyel összhangban az emberi egészség védelmét, a természeti erőforrások és értékek megőrzését, fenntartását helyezi fókuszba és a környezettel, annak védelmével, veszélyeztető tényezőkkel kiemelten foglalkozik.

12. táblázat: Tokaj ITS célrendszerének illeszkedése a Nemzeti Környezetvédelmi Program Stratégia céljaihoz

Nemzeti Környezetvédelmi Program stratégiai céljai	Tokaj Város ITS célrendszerének kapcsolódó Tematikus és Területi céljai
Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása	T1.3; T2.1;
Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata	T1.2; T2.1; T2.2; T2.3

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Az erőforrás-takarékosság és a – hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése	T1.1; T1.2; T2.3
---	------------------

Tokaj ITS-ében meghatározott célok kapcsolódnak továbbá a következő nemzeti stratégiákhoz:

A T4 – Közlekedésfejlesztés: a külső és a belső elérhetőség javítása célon keresztül a **Nemzeti Közlekedési Stratégiában** meghatározott „Környezetre gyakorolt hatások javulása”; „Gazdasági növekedés elősegítése” és „Lakosság jólétének javulása” célokhoz.
(A Nemzeti Közlekedési Stratégiában nem szerepelnek konkrét, Tokaj közlekedési helyzetére hatással lévő, tervezésben nevesített beavatkozások.)

A T2 – Fenntartható, népesség megtartó települési infrastruktúra fejlesztés célon keresztül a **Nemzeti Energiastratégia** „1. az energiatakarékosság és energiahatékonyság fokozása” és „2. a megújuló energiák részarányának növelése” beavatkozási területeihez.

4.1.3 Nemzetközi szintű fejlesztési programokkal való illeszkedés vizsgálata

Európa 2020 stratégia: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés stratégiája egymást kölcsönösen megerősítő három prioritást tart szem előtt:

- Intelligens növekedés
- Fenntartható növekedés
- Inkluzív növekedés

Az előrehaladást az Európai Unió öt kiemelt célkitűzés megvalósulása alapján értékeli majd, és a tagállamok feladata lesz, hogy ezeket a célkitűzéseket lebontsák a kiindulási helyzetet is tükröző, nemzeti szintű célokra. Az öt kiemelt uniós célkitűzés a következő:

1. Foglalkoztatás: Biztosítani kell, hogy a 20–64 évesek körében a foglalkoztatottság aránya elérje a 75%-ot.
2. K+F: Az Európai Unió GDP-jének 3%-át a kutatásba és a fejlesztésbe kell fektetni.
3. Éghajlatváltozás/energia: Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 20%-kal csökkenteni kell az 1990-es szinthez képest, a megújuló energiaforrások arányát 20%-ra kell növelni valamint az energiahatékonyságot 20%-kal kell javítani.
4. Oktatás : a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni valamint el kell érni, hogy a 30 és 34 év közötti uniós lakosok legalább 40%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezzen.
5. Szegénység/társadalmi kirekesztés: legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Az Európa 2020 stratégia 11 tematikus célt rögzít és ezekhez a tematikus célokhoz a Kohéziós Politika főbb eszközeiben (Pl. ESZA, ERFA, EMVA) prioritások kerültek kijelölésre. Tokaj fejlesztéseinek többségét a Területi Operatív Programon keresztül elérhető források bevonásával kívánja elérni így célrendszerének vizsgálata elsősorban a TOP forrásait biztosító ERFA és ESZA prioritásaihoz való illeszkedés szempontjából releváns.

Az ezekhez való illeszkedést mutatja az alábbi táblázat:

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

13. táblázat: Tokaj ITS célrendszerének illeszkedése az EU 2020 Stratégia tematikus céljaihoz

Tokaj Város Tematikus Céljai	Európa 2020 Tematikus Célók	EU beruházási prioritások (ERFA rendelet 5. cikk, ESZA rendelet 3. cikk, EMVA rendelet 4. cikk)
T1.1 – Idegenforgalmi szolgáltatások, programcsomagok fejlesztése	3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA keretében) a halászati és akvakultúra - ágazat (az ETHA keretében) versenyképességének javítása	ERFA 2 - Az IKT-khoz való hozzáférés elsegítése a technológiák használatának és minőségének fokozása ERFA 3 - A kkv-k versenyképességének fokozása ERFA 8 - A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése ESZA a) Fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása
T1.2 – Szőlészet- borászat fejlesztése a környezeti értékek megóvása mellett	1. A kutatás, technológia- fejlesztés és innováció erősítése 3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA keretében) a halászati és akvakultúra - ágazat (az ETHA keretében) versenyképességének javítása	ERFA 1 - A kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció megerősítése ERFA 2 - Az IKT-khoz való hozzáférés elsegítése a technológiák használatának és minőségének fokozása ERFA 3 - A kkv-k versenyképességének fokozása ERFA 8 - A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése ESZA a) Fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása EMVA (2) - a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása és a versenyképesség fokozása valamennyi régióban és a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében, valamint az innovatív gazdálkodási technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás előmozdítása (5) az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint a karbonszegény és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenálló képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszeripari és az erdészeti ágazatban
T1.3 – A helyi adottságokra alapozó, alacsony	1. A kutatás, technológia- fejlesztés és innováció erősítése	ERFA 3 - A kkv-k versenyképességének fokozása

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Tokaj Város Tematikus Céljai	Európa 2020 Tematikus Célok	EU beruházási prioritások (ERFA rendelet 5. cikk, ESZA rendelet 3. cikk, EMVA rendelet 4. cikk)
környezetterheléssel járó ipari tevékenységek vonzása	3. A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA keretében) a halászati és akvakultúra - ágazat (az ETHA keretében) versenyképességének javítása 4. Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	ERFA 4 – Az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés ERFA 5 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése ERFA 8 - A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése ESZA a) Fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása
T2.1 – Városrehabilitációs beavatkozások	5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, kockázat megelőzés és-kezelés előmozdítása 9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	ERFA 4 – Az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés EFA 6 - A környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyág támogatása
T2.2 – Közművek, védművek fejlesztése	5. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, kockázat megelőzés és-kezelés előmozdítása	ERFA 5 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése EMVA (4) - a mezőgazdasággal és az erdőgazdálkodással kapcsolatos ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása,
T2.3 – Környezetterhelést csökkentő beavatkozások	4. Az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban 6. A környezetvédelem és erőforrás felhasználás hatékonyság	ERFA 4 – Az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés EFA 6 - A környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyág támogatása EMVA (5) - az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint a karbonszegény és az éghajlatváltozás hatásaival szemben ellenálló képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszeripari és az erdészeti ágazatban
T3.1 – A humán infrastruktúra, közszolgáltatások fejlesztése	2. Infokommunikációs technológiákhoz való hozzáférés elősegítése 9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	ERFA 2 - Az IKT-khoz való hozzáférés elősegítése a technológiák használatának és minőségének fokozása ERFA 9 - A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Tokaj Város Tematikus Céljai	Európa 2020 Tematikus Célok	EU beruházási prioritások (ERFA rendelet 5. cikk, ESZA rendelet 3. cikk, EMVA rendelet 4. cikk)
	11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása	mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem ESZA b) A társadalmi befogadás előmozdítása a szegénység valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem ESZA d) A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulás
T3.2 – A lakosság képzettségi szintjének további javítása a munkaerő-piaci szükségletekhez igazodva	8. A foglalkoztatás bővítése és a munkavállalói mobilitás ösztönzése 10. Az oktatásba és az egész életen át tartó tanulásba beruházás	ERFA 8 - A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése ERFA 10 - Az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével ESZA c) Az oktatásba és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében EMVA (1) - a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben
T3.3 – A lakosság életkilátásainak, egészségi állapotának javítása	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	ERFA 9 - A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem ESZA b) A társadalmi befogadás előmozdítása a szegénység valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem EMVA (6) - a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben
T3.4 – Civil társadalom, egyházak támogatása, partnerség további erősítése	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	ERFA 9 - A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység és mindenfajta diszkrimináció elleni küzdelem ESZA b) A társadalmi befogadás előmozdítása a szegénység valamint a

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Tokaj Város Tematikus Céljai	Európa 2020 Tematikus Célok	EU beruházási prioritások (ERFA rendelet 5. cikk, ESZA rendelet 3. cikk, EMVA rendelet 4. cikk)
		hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem EMVA (6) - a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben
T4.1 – Külső elérhetőség javítása	7. A fenntartható közlekedés előmozdítása, kapacitáshiányok megszüntetése 8. A foglalkoztatás bővítése és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	ERFA 7 - A fenntartható közlekedés támogatása és a szűk keresztmetszetek eltávolítása az alapvető fontosságú hálózati infrastruktúrákból
T4.2 – Belső elérhetőség javítása	7. A fenntartható közlekedés előmozdítása, kapacitáshiányok megszüntetése	ERFA 7 - A fenntartható közlekedés támogatása és a szűk keresztmetszetek eltávolítása az alapvető fontosságú hálózati infrastruktúrákból
T4.3 – Elsősorban gazdasági, turisztikai célú közlekedési fejlesztések	7. A fenntartható közlekedés előmozdítása, kapacitáshiányok megszüntetése	ERFA 7 - A fenntartható közlekedés támogatása és a szűk keresztmetszetek eltávolítása az alapvető fontosságú hálózati infrastruktúrákból

4.2. Belső összefüggések

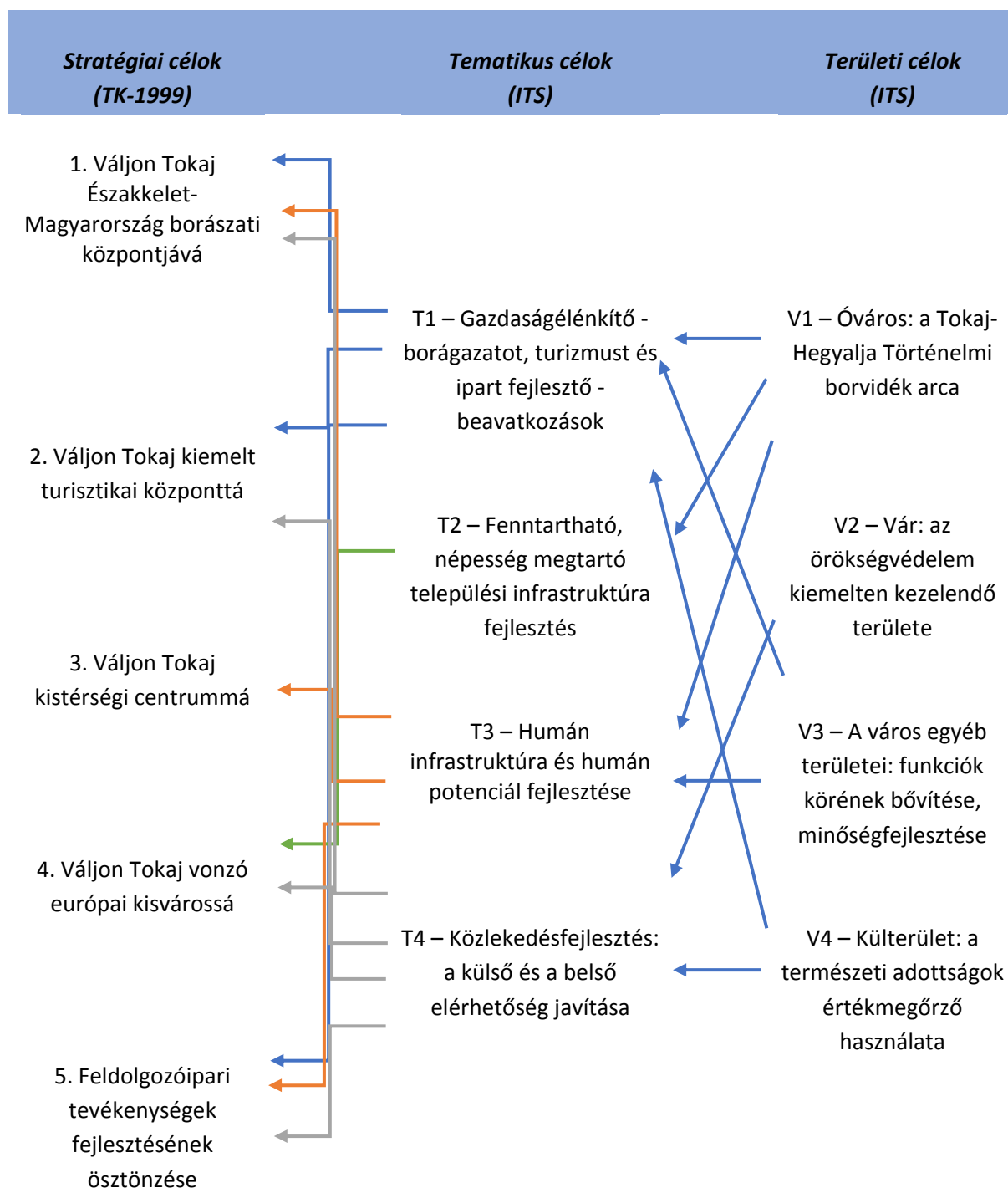
Tokaj Városa a hosszútávra megfogalmazott Településfejlesztési Konceptiójára alapozva és a Meglapozó Tanulmányban feltárt jelenlegi helyzet ismeretében 4 tematikus és 4 területi célt jelölt meg a következő fejlesztési időszakra.

A tematikus célok lefedik a városfejlesztés legfontosabb területeit, és hozzájárulnak a város hosszú távú jövőképeinek megvalósulásához, a Településfejlesztési Konceptióban megfogalmazott stratégiai célokhoz. A területi célok a beazonosított városrészek főbb fejlesztési szükségleteit, céljait fogalmazza meg úgy, hogy azok hozzájáruljanak a tematikus célok megvalósulásához, ezen keresztül a város hosszútávra megfogalmazott „víziójának” eléréséhez.

A célrendszer vizsgálatakor látható, hogy a célok közötti kapcsolatok többdimenziósak és összetettek. Egy-egy városrészi cél több tematikus cél megvalósulásához is hozzájárulhat, és egy-egy tematikus cél több stratégiai cél eléréséhez kapcsolódik.

A célrendszer vizsgálatakor meg kell jegyeznünk, hogy – mint az első fejezetben bemutatásra került – Tokaj Településfejlesztési Konceptiójának megalkotása óta több területen jelentős eredményeket ért el. Így tehát a kitűzött stratégiai célt, miszerint körzetközpont kíván lenni, már a „körzetközponti”, **Járasközponti szerepből** adódó feladatainak magas szintű ellátásának feladataként értelmezzük.

6. ábra: *Célrendszer belső összefüggései*

A következőkben azt vizsgáljuk, hogy a már ismertetett célok a helyzetértékelésben beazonosított problémákra adnak-e megoldást, és hogy ehhez milyen beazonosított kiaknázható adottságok állnak rendelkezésre.

14. táblázat: A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák és adottságok összefüggése

Területi célok	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
<p>T1 – Gazdaságélénkítő - borágazatot, turizmust és ipart fejlesztő - beavatkozások</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Magas az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak száma • Gazdaságilag nem aktív népesség aránya magas • Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magas • Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem elmarad az országos átlagtól • Az alacsony átlagkereset miatt a szakképzett munkaerő elvándorlása • Működő tőke hiánya • Tőkeerős foglalkoztatók száma alacsony, vállalkozói szerkezet elaprózódott • Kevés fejlődésre képes kis- és középvállalkozás a termelő szektorban • Ipari területek további kijelölését akadályozza, hogy a lehetséges területek rajta vannak az ivóvízbázison. • Öregedő szőlőültetvények • A város turizmusára jellemző az itt töltött idő rövidegsége • Turisztikai potenciál sok területe kihasználatlan 	<ul style="list-style-type: none"> • Munkaképes korú lakosság képzettsége növekszik • A lakosság korösszetételében kedvező az aktív korúak száma • A száz lakosra jutó adófizetők aránya kedvezőbb az országos átlagnál • Történelmi, kulturális adottságok, értékek markáns jelenléte, gazdag épített örökség • Iskolaváros – 3 középiskola • Színes és pezsgő kulturális élet • Sokrétű és aktív civil szféra • A borászat, a borgazdaságok fejlődő tendenciát mutatnak az elmúlt 15 évben. • Jelentős védett és védendő táji-, természeti értékek, területek • Turizmus jelentős gazdasági potenciállal bír • Vonzó természeti környezet, jelentős zöldfelülettel

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Területi célok	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T2 – Fenntartható, népesség megtartó, vonzó települési infrastruktúra fejlesztés	<ul style="list-style-type: none"> • Csökkenő lakosságszám, öregedő lakosság • Kihasználatlan megújuló energia hasznosítási lehetőségek • Közösségi tér (terek) hiánya a kertvárosias részen • Magas a félkomfortos vagy komfort nélküli lakások aránya • Közüzemi hálózatok részleges hiánya, romló állapota • A vízgyűjtő területeken szélsőségek megjelenése várható 	<ul style="list-style-type: none"> • Belső területi/társadalmi feszültségek nem jellemzők • Történelmi, kulturális adottságok, értékek markáns jelenléte, gazdag épített örökség • Sokrétű és aktív civil szféra • Vonzó természeti környezet, jelentős zöldfelülettel • A környezeti terhelés összességében alacsony, a természeti környezet állapota megfelelő
T3 – Humán infrastruktúra és humán potenciál fejlesztése	<ul style="list-style-type: none"> • Csökkenő lakosságszám, öregedő lakosság • Magas az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak száma • Szociális szolgáltatások köre nem teljes • A humán infrastruktúrának helyt adó épületek állapota folyamatosan romló • Gazdaságilag nem aktív népesség aránya magas • Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya magas • Intézményi infrastruktúra nagy része épületenergetikai problémákkal küzd 	<ul style="list-style-type: none"> • Belső területi/társadalmi feszültségek nem jellemzők • Települési humán infrastruktúra hálózata többnyire kiépült • Iskolaváros – 3 középiskola – jelentős számú más településről bejáró • Nevelési-oktatási intézmények infrastruktúrájának folyamatos korszerűsödése • Járasközponti szerepkörből adódóan közigazgatási, közszolgáltatási funkciók jelenléte • Sokrétű és aktív civil szféra
T4 – Közlekedésfejlesztés: a külső és a belső elérhetőség javítása	<ul style="list-style-type: none"> • A belterületen áthaladó jelentős tranzitforgalom környezetterhelő (pl. zajkibocsátás, por, rezgésterhelés) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvező közlekedés-földrajzi kapcsolatok, jó logisztikai adottságok (közút, vasút, vízi szállítás lehetősége)

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Területi célok	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
	<ul style="list-style-type: none"> • Külterületi dűlőutak rossz minősége • Kerékpárút hálózat kiépítetlen • Idegenforgalommal terhelt időszakokban a parkolók száma kevés	<ul style="list-style-type: none"> • EuroVelo nemzetközi kerékpárhálózat érinti a települést

5. A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI

A stratégia megvalósíthatóságát veszélyeztető fő kockázatok feltárására a kockázatelemzés módszerét használjuk. A kockázatelemzés célja a kockázatok beazonosítása, elkerülése, hatásainak mérséklése. A fejezet azokat a kockázatok, történéseket, eseményeket tartalmazza, melyek esetleges bekövetkezése a stratégia céljainak elérését, megvalósulását veszélyezteti. Összeállítását meghatározta a helyzetelemzésben kialakított SWOT - elemzés külső-belső tényezőinek áttekintése, illetve az azokhoz kapcsolódó fő kockázatok azonosítása. Annak érdekében azonban, hogy a kockázatok elemzése a stratégia megvalósítását ténylegesen, hatékonyan segítse, a megvalósulást esetlegesen akadályozó tényezők mellett a bekövetkezésük valószínűségét csökkentő intézkedésekkel, valamint a potenciális bekövetkezéskor tervezett intézkedésekkel is kalkulálunk. A jelen fejezetben beazonosított kockázatok időszakonkénti értékelése, felülvizsgálata azonban a stratégia megvalósítása, nyomon követési folyamata, monitoringja során is elengedhetetlen feladat.

Az előkészítéshez kapcsolódóan az egyik legnagyobb kockázatot az jelenti, hogy az ITS kidolgozása a 2014-2020-as operatív programok kidolgozásával párhuzamosan zajlik, így a tervezési környezet folyamatosan változik. A kockázat kiküszöbölése érdekében az ITS készítése, a társadalmasság és elfogadás időszakában is fontosak a különböző szereplők közötti folyamatos egyeztetések, szakértői konzultációk. Ezek ráhatással lehetnek a városi projektlistára, a helyi gazdasági szereplők aktuális fejlesztési elképzelésére.

A megvalósítás időszakának legfőbb kockázatait a tervezett projektek megvalósításával kapcsolatos műszaki és pénzügyi nehézségek jelenthetik, amelyek megfelelő előkészítési, tervezési tevékenységgel jelentősen csökkenthetőek. Ugyanakkor ki kell emelni, hogy közszféra tervezett fejlesztéseire nagy hatással van a kedvezőtlen gazdasági helyzet, a tervezett fejlesztések finanszírozási háttérét a pályázati források jelentik. A gazdasági szereplők fejlesztéseire szintén nagy hatással van a gazdasági helyzet, a saját erőforrásokkal való gazdálkodás, a hitelezés nehézségei őket is a pályázati források kiaknázása irányába tolja.

A tervezés és megvalósítás mellett kiemelt figyelmet kell fordítani az elért eredmények fenntartására, a lehetséges fenntartási kockázatok minimalizálására. Az egyes projektek fenntartási időszakában a legfőbb problémát az szokta jelenteni, hogy a tervezés során a működési költségeket alultervezik, nem készülnek korrekt üzleti tervek, így a működtetés veszélybe kerülhet.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

15. táblázat: *Kockázatok*

Kockázat	A kockázat bekövetkezéének valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
A szükséges pályázati források nem állnak rendelkezésre. (Illeszkedés)	Közepes	Jelentős	A tervezett fejlesztésekhez nem sikerül pályázati forrásokat mozgósítani, így a fejlesztés megvalósítására nem áll rendelkezésre kellő forrás, a fejlesztés elmarad.	A tervezett fejlesztések előkészítésekor, kialakításakor egyértelmű operatív program hozzárendelés és megyei területfejlesztési programhoz illesztés szükséges.
A források elérését veszélyezteti az előkészítettség állapota. (Ütemezés)	Közepes	Jelentős	Az adekvát források elérhetőségének időszakában az illeszkedő projektötlet előkészítettsége nem éri el a szükséges készültségi fokot, (tervek, engedélyek stb. nem állnak rendelkezésre), így a pályázat meghúsul, a fejlesztés elmarad.	Egyeztetés az illetékes szervezetekkel, OP-k pályázati ütemezésének folyamatos nyomon követése, előkészítéshez szükséges források allokálása.
A fejlesztések költsége meghaladja a tervezettet.	Közepes	Közepes	A fejlesztések pontos költsége a tervezés jelen fázisában még nem ismert, csupán becsült költségek, melyek nem a részletes műszaki tartalom ismeretében kerültek meghatározásra. A betervezett költségek így jelentősen alulmúlhatják a megvalósítás-kori piaci árakat, mely a fejlesztések elmaradásához, csökkentett műszaki tartalommal való megvalósításához vezethet.	Körütekintő és alapos tervezés szükséges, mely részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, tervezői költségvetések készítését, illetve tartalékkeret képzését követeli meg. (Továbbá meg kezdeni a még be nem azonosított forrásigényű beavatkozások költségbecslését is.)
A magántőke mobilizálása sikertelen.	Alacsony	Közepes	Amennyiben a településnek nem sikerül megvalósítania azt a törekvését, hogy kiaknázza a piaci szereplők által megvalósítandó fejlesztésekben rejlő lehetőségeket, kizárólag közsféra fejlesztések	A település törekszik a magán befektetőkkel, piaci szereplőkkel való szervezett és strukturált együttműködésre, mind a kommunikáció

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Kockázat	A kockázat bekövetkezéének valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
			valósulnak meg, elmaradnak a magánszféra befektetései, ami az elvárt gazdasági növekedés gátja lehet.	mind a konkrét fejlesztési elképzelések megvitatására fórumot biztosít.
Az együttműködésben megvalósítandó fejlesztések esetében a településközi koordináció elmarad.	Alacsony	Magas	A járási szerepkörön túlmutató településközi koordináció a város esetében (Tokaj-Hegyalja borvidék) elengedhetetlen céljai eléréséhez. Ennek hiányában az egyes településeken tervezett fejlesztések elmaradnak, nem a szükséges ütemben és formában valósulnak meg, nem sikerül kiaknázni a közös fejlesztésekben rejlő előnyöket és lehetőségeket.	Szervezett és strukturált együttműködés kialakítása, fenntartása az érintett településekkel végig a partnerségi folyamat során.
A fejlesztések megvalósításához nem áll rendelkezésre megfelelő humán erőforrás.	Alacsony	Közepes	A tervezett fejlesztések körülmények előkészítéséhez és megvalósításához megfelelő szaktudással és tapasztalattal rendelkező munkatársak híján a tervezett fejlesztések megvalósítása jelentős csúszást eredményez, illetve a beruházások, projektek elmaradását is maga után vonhatja.	Mind a stratégiai, mind az operatív menedzsment kapacitások megerősítése szükséges.
A lakosság, civil szervezetek elégedetlensége.	Közepes	Közepes	Amennyiben a lakosság és a helyi civil szervezetek nem elégedettek az egyes tervezett és megvalósuló fejlesztésekkel, nem érzik a fejlesztéseket magukénak, azok elfogadottsága nem lesz megfelelő, az helyi társadalmi problémák kialakulásához, megerősödéséhez járulhat hozzá.	Az előkészítéstől a megvalósításig tartó folyamat során végig szükséges a helyi lakosság és civil szervezetek bevonása, folyamatos tájékoztatása a fejlesztésekről. A partnerségi folyamatba illesztve már a stratégiaalkotás során kifejtethetik véleményeiket, javaslataikat,

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Kockázat	A kockázat bekövetkezéének valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
				fejlesztési elképzeléseiket, melyek ezáltal beépülhetnek a fejlesztési dokumentumba.
Jogszabályi, tervezési környezet változása (változó OP tartalom, változó forrás - és szervezeti keretek).	Közepes	Magas	A jogszabályok, tervezési keretek változása azt eredményezheti, hogy a tervezett fejlesztéseket, azok műszaki tartalmát, kivitelezhetőségét újra kell tárgyalni, szükség szerint módosítani kell az elkészült műszaki, pénzügyi, ütemezési stb. terveket. Ezek időigénye gátolhatja a határidőre teljesítést, illetve egyes fejlesztési elképzelések megvalósulását is akadályozhatja.	A vonatkozó jogszabályok, eljárásrendek, operatív programok módosításait folyamatosan figyelemmel kell kísérni, a jogi, tervezési-szabályozási környezetet meghatározó intézményekkel szoros együttműködés kialakítása szükséges.
Sikertelen közbeszerzési eljárások.	Alacsony	Közepes	A sikertelenül lebonyolított közbeszerzési eljárások nemcsak jelentős időcsúszást eredményezhetnek a kivitelezésben, hanem problémát jelenthetnek a fejlesztéseket finanszírozó pályázati források lehívása során is.	Körültekintő előkészítés, közbeszerzési szakértő alkalmazása szükséges.
Projekttek előkészítése elhúzódik, nem tervezett műszaki tartalomváltoztatások szükségesek.	Alacsony	Közepes	A projekttervek, fejlesztési elképzelések pályázati kiírásra való fejlesztése, előkészítése elhúzódik, illetve a folyamat eredményeképpen a tervezett elképzelések műszaki tartalma kikristályosodik, a betervezethez képest módosul.	A projekttervek körültekintő előkészítése (megvalósíthatósági tanulmányok, engedélyes tervek, stb.) szükséges, megfelelő humán-erőforrás biztosításával.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Kockázat	A kockázat bekövetkezéének valószínűsége (alacsony – közepes – magas)	A kockázat hatása (gyenge – közepes – jelentős)	A hatás szöveges leírása	A kockázat kezelése
Az indikátorok teljesítése nem történik meg.	Alacsony	Közepes	A megvalósulást mérő indikátorvállalások nem, vagy nem az elvárt szinten teljesülnek.	A célokhoz illeszkedő, teljesíthető és mérhető indikátorok és reális vállalások meghatározása szükséges.
A megvalósult fejlesztések nyomán létrejövő eredmények nem fenntarthatóak	Közepes	Magas	A beruházás típusú projektek fenntartásának költségeit Projektgazda nem tudja finanszírozni, a fejlesztés eredményeként létrejövő infrastruktúra, szolgáltatás stb. fenntarthatatlanná válik, a projekt hatásai elmaradnak.	A tervezési időszakban pontos gazdasági számítások szükségesek a fenntartási időszakra vonatkozóan, melynek tükrében beruházó dönt a megvalósításról.

6. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE

6.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Jelen fejezetben kerülnek bemutatásra az önkormányzat azon fejlesztési és nem beruházási jellegű, jelenlegi és jövőbeli tevékenységei, melyek a kitűzött középtávú célok megvalósulását támogatják, segítik.

A nem fejlesztési jellegű tevékenységek körébe elsősorban azok az önkormányzat hatáskörébe tartozó eszközök sorolhatók, amelyekkel a döntéshozók a stratégiai elképzeléseknek megfelelően alakítják a beruházások (elsősorban jogi) környezetét. Tehát ezen tevékenységek a rendeletekre és szabályzatokra épülő helyi szabályozást és annak gyakorlati alkalmazását, illetve a stratégiához kapcsolódó adminisztratív feladatok hatékony ellátását jelentik.

A célirányosan alakított szabályozási környezet jelentős szerepet játszik a fejlesztések, illetve az azokhoz kapcsolódó konkrét beruházások mind időben, mind a rendelkezésre álló források felhasználásának tekintetében történő hatékony megvalósításában. A kiszámítható, a következetes, és a stratégiai célok elérését minél inkább szem előtt tartó szabályozás hiánya, azonban önmagában is igen komoly gátló tényezőt jelenthet.

Tokaj Város Önkormányzatának 14/2004. (VII.7.) számú rendeletével a város környezetvédelmi feladatai elősegítése érdekében „**Környezetvédelmi Alap**” létrehozásáról döntött.

Tokaj Város Települési Önkormányzatának Környezetvédelmi Alapja **bevételi forrásai**:

- a) az Önkormányzat által jogerős határozattal kiszabott, környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos bírság befolyt összege;
- b) a területileg illetékes környezetvédelmi hatóság (környezetvédelmi felügyelőség) által a város közigazgatási területét érintően jogerősen kiszabott környezetvédelmi bírságok összegének harminc százaléka;
- c) a környezetterhelési díjak és az igénybevételi járulékok külön törvényben meghatározott része;
- d) Tokaj Város Önkormányzat bevételeinek az önkormányzat éves költségvetési rendeletében környezetvédelmi célokra elkülönített összege;
- e) egyes környezet- és természetvédelmi célú egyéb bevételek;
- f) az e célra teljesített önkéntes befizetések;
- g) az Alap lekötéséből származó bevételek;
- h) az 1995. évi LIII. tv. 58. § (6) bekezdése alapján az önkormányzatot arányosan megillető megosztott bevétel;
- i) egyéb bevételek.

Az Alapot az a)-e) pontokban meghatározott célokra lehet fordítani

- a) a környezetvédelmi szempontból károsodott környezet javítása, helyreállítása érdekében
- b) vízminőség védelmére
- c) talajvédelem céljaira
- d) környezeti nevelés, oktatás, tájékoztatás céljaira
- e) környezetvédelmi felmérések, elemzések, tanulmányok finanszírozására

Tokaj Város Önkormányzatának az önkormányzat közép- és hosszú távú vagyongazdálkodási tervéről szóló 105/2013. (IV.18.) KT határozata rögzíti a vagyongazdálkodás feladatát. Feladat: az önkormányzat teherbíró képességéhez igazodó, elsődlegesen a közfeladatok ellátásához és a mindenkori társadalmi szükségletek kielégítéséhez szükséges, egységes elveken alapuló, átlátható, hatékony és költségtakarékos működtetése, értékének megőrzése, állagának védelme, értéknövelő használata, hasznosítása, gyarapítása, továbbá a feleslegessé váló vagyontárgy értékesítése. A Középtávú vagyongazdálkodási terv szakaszának a) pontjában rögzítésre került: „*Elő kell segíteni a helyi munkahelyteremtő vállalkozások működését az arra alkalmas terület biztosításával az Önkormányzat lehetőségeihez képest.*”

Tokaj Város Önkormányzatának a talajterhelési díjról szóló 13/2004. (VII.7.) számú rendeletének célja, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvt.) 60. §-ának rendelkezéseivel összhangban elősegítse a környezetbe történő anyagkibocsátás csökkentését, a környezet és a természet megóvása érdekében a leghatékonyabb megoldások alkalmazását, valamint az önkormányzat és a környezethasználók közötti arányos teherviselést.

Tokaj Város Önkormányzatának 15/2007. (IX.26.) számú Tokaj Város Önkormányzat 2005-2010 évekre vonatkozó helyi hulladékgazdálkodási tervéről szóló rendelettel fogadta el a Tokaji Kistérség helyi hulladékgazdálkodási tervét. A terv a következő csökkentési célokat határozza meg többek közt: „**A települési szilárd hulladékok területén** törekedni kell arra, hogy a lerakásra kerülő hulladékok mennyisége a hasznosítható hulladékok lerakás előtti szelektív összegyűjtése, hasznosítása révén a tervezési időszak végéig 36%-ára csökkenjen.”

A települési folyékony hulladékok vonatkozásában növelni kell a szennyvíz-csatornahálózatra való rákötések számát növelni kell, hogy a szippantott szennyvizek aránya csökkenjen.

Az Önkormányzatnak közvetlen módon nem feladata a területén keletkező hulladék hasznosítása, nem feladata hasznosító létesítmények kialakítása, azonban a jogszabályok ismeretében terveznie kell a jövőbeni hasznosítási célokat, amelyeket a szelektív gyűjtés után hasznosító szervezeteknek történő átadással teljesíti.

Fontos, hogy a fejlesztések a városkép minőségi megőrzése, a történelmi hangulat megtartása, az egységes arculat kialakítása elveinek szem előtt tartásával valósuljanak meg.

Ezt hivatott biztosítani **a Tokaj Város Önkormányzatának 17/1996. (XII.30.) számú, az építészeti értékek helyi védelméről szóló rendelet is**, mely kimondja, hogy „A helyileg védett építészeti értékek fennmaradásának feltétele a rendeltetésnek megfelelő használat mellett az értékek megőrzése”, ezért a védett területen lévő építmények fenntartására illetőleg kialakítására vonatkozóan szigorú szabályozást rögzít.

A rendelet rögzíti továbbá a helyi védelem alatt álló épületeket, azok kezelésének lehetséges módjait. Rendelkezik továbbá az egységes városkép követelményéről, hatósági egyeztetés szabályairól, plakátok, hirdetések elhelyezésének lehetőségeiről, stb.

A települési környezet fejlesztése természetesen nem korlátozódik az infrastrukturális adottságok kezelésére és igazgatására.

Tokaj Város Önkormányzatának 962001 (IV.18.) számú, Tokaj Város kötelező közművelődési önkormányzatairól szóló rendeletének kiemelt céljai:

- a.) A közösségi művelődéshez méltó, esztétikus környezet és infrastruktúra biztosítása
- b.) A munkanélküliség csökkentéséhez, valamint a felnőttoktatási-, és az iskolai képzést kiegészítő képességfejlesztő lehetőségek biztosítása, a humán erőforrás fejlesztése
- c.) A település hagyományainak ápolása, a lokálpatriotizmus erősítése, hagyományőrző közösségek működésének segítése
- d.) A régió kulturális értékeinek közismerté tétele, találkozók, fesztiválok kiállítások rendezése, kapcsolatok bővítése a testvérvárosok kulturális intézményeivel, a kulturális turizmus támogatása
- e.) Az etnikai kisebbségi kultúra értékeinek megismerése
- f.) Az ifjúság kulturális életének, művelődési kezdeményezéseinek segítése, az időskorú népesség közösségi életének támogatása, a civil közösségi szervezetek kulturális kapcsolatainak erősítése, együttműködésének ösztönzése

Az Önkormányzat a kötelező közművelődési feladatok ellátását saját kultúraközvetítő intézmények működésével, művészeti-, művelődési közösségek, társadalmi és egyéb szervezetek, kulturális vállalatok és vállalkozások számára nyújtott infrastrukturális, valamint pénzügyi segítséggel és közösségi tér biztosításával végzi.

Az Önkormányzat a rendeletalkotás eszközrendszerén kívül a település fejlődésére, helyi életminőség javítása érdekében egyéb stratégiák megalkotását is feladatának tartja.

Tokaj Város 2004-ben elfogadott **Sportkoncepciójában** megfogalmazottak alapján az ifjúság egészségmegőrzése, erőnléti állapotának javítása az önkormányzat egyik kiemelt feladata. E szerint a megfelelő korban kezdett mozgásfejlesztés, a jól szervezett iskolai testnevelés és diáksport a záloga a megfelelő utánpótlás nevelésnek.

A szervezett oktatást követően a lakosság egészségmegőrzése, a szabadidős sporttevékenység a rekreáció támogatása szintén az önkormányzat feladata.

Az esélyegyenlőség szem előtt tartásával a fogyatékosok és hátrányos helyzetűek sportolási lehetőségeit is támogatni kell, valamint a versenysporthoz szervesen kapcsolódó utánpótlás nevelést is.

Tokaj Város Önkormányzata 2004-ben megalkotott **Bűnmegelőzési Koncepciója** szerint az önkormányzatoknak a helyi közösségek életminőségének javítása érdekében kötelességük a helyi bűnmegelőzési stratégiának a kialakítása és realizálása.

Az önkormányzat részére, a településen a bűnmegelőzés érdekében a következő eszközök állnak rendelkezésre:

- hatékony egyeztető, közvetítő szerep felvállalása
- konfliktusok kezelése, probléma megoldás kezdeményezése
- várospolitikai alakítása a biztonsági szempontok figyelembe vételével: várostervezés, közlekedésbiztonsági intézkedések, közvilágítás, útkereszteződések biztonsági intézkedései,
- Prevenációs, rehabilitációs programok szervezése, koordinálása

Tokaj Integrált Településfejlesztési Stratégia

- Bűnmegelőzési programokhoz kapcsolódó pályázati lehetőségek kihasználása, ehhez szükséges saját forrás biztosítása.

A településen 2006 óta működik a Tokaji Polgárőr Egyesület.

Partnerség a civil szervezetekkel

A sportélet, a helyi közösségek összetartó ereje fenntartása érdekében az önkormányzat minden évben támogatja a sport- és kulturális egyesületeket. Emellett az önkormányzatnak az államháztartáson kívüli támogatás nyújtásával **(1/2015.(I.30) önkormányzati rendelet)** célja a civil társadalom erősítése, a természetes személyek, civil szervezetek helyi társadalmi szerepvállalásának segítése, az önkormányzat és a civil szervezetek közötti partneri viszony és munkamegosztás előmozdítása a közfeladatok hatékonyabb ellátása érdekében.

A városban működő mintegy 60 civil szervezet tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat. A Civil szektornak nyílik leginkább lehetősége arra, hogy az un. „soft” projektek megvalósításával a humán erőforrásokat fejlesszék, a társadalmi kohéziót erősítő beavatkozásokat hajtsanak végre.

Partnerség a helyi gazdaság szereplőivel

Tokaj Város Önkormányzatának a gazdaság fejlesztésére vonatkozó beavatkozásai hozzájárulnak a kedvezőbb gazdasági környezet kialakulásához, a város tökevonzó képességének javulásához, de a gazdasági szereplők helyzetbe hozását is célzó beavatkozások önmagukban nem hoznak gyökeres változást a térség jövedelemtermelő potenciáljában és nem jelentenek megoldást a foglalkoztatottság körében meglévő problémáikra. AZ Önkormányzat további feladata tehát e tekintetben a gazdasági szereplők bevonása a fejlesztési elképzelések megvalósításába, és feladata, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel segítse a kkv szektor tervezett fejlesztéseinek megvalósulását. Befektetés ösztönző tevékenysége során kommunikálnia kell a városban rejlő gazdasági lehetőségek mellett a település azon adottságát is, miszerint Tokaj a szabad vállalkozási zóna települése.

A partnerség kiépítése az ITS készítésének szakaszában elkezdődött, a megvalósítás során a partnerségi egyeztetésbe bevont gazdasági szereplők körét bővíteni szükséges.

Városmarketing célú tevékenységek

A városmarketing tevékenység a városfejlesztés egyik fontos önkormányzati eszköze. Alkalmazásával fokozható a település versenyképessége, vonzóvá válhat új befektetők számára. A település egyedi arculatának kialakítása és annak kommunikálása fokozza a város idegenforgalmát, térségi szerepét.

A település céljai között hangsúlyos szerepet kapott a turisztikai potenciál erősítése, ezért a településen működő TDM szervezet 2011 évben elkészült Pozícionálási és Versenyképességi Stratégiája által meghatározott fejlesztési irányok és intézkedések továbbgondolásával szükséges lesz elkészíteni Tokaj Városmarketing Stratégiáját, mely segítheti a településfejlesztési stratégia megvalósulását.

A városmarketing stratégia, mint sajátos várospolitikai eszköz előmozdítja a városlakók és a város érdekében munkálkodó, cselekvő intézmények, cégek, egyének kölcsönös érdekét, hozzájárul a város versenyképességének, vonzerejének növeléséhez és lehetőséget adhat a fejlesztési eredmények minél

Tokaj Integrált Településfejlesztési Stratégia

szélesebb körben történő elterjesztésére, azok hatékonyságának (turisztikai, kihasználtsági stb.) fokozására.

A rendszeresen megrendezésre kerülő városi rendezvények az idegenforgalom növelése mellett segítik a helyi kézművesek, kistermelők termékeinek bemutatását, piacra jutását; a város imázsának javítását, a helyi lakosság kötődését, identitástudatuk erősítését.

Ilyen hagyományos, jelentősebb rendezvények a városban:

- Tokaji Borfesztivál (Látogatószám: megközelítőleg 20.000 fő)
- Sárkányhajó verseny (Látogatószám: megközelítőleg 300)
- Crescendo Nyári Zenei Akadémia (Látogatószám: megközelítőleg 300)
- Furmint fröccs és lecsó (Látogatószám: megközelítőleg 400 fő)
- Tokaji Írótábor (Látogatószám: megközelítőleg 300 fő)
- Szüreti Napok (Látogatószám: megközelítőleg 10.000 fő)

Fontos, hogy a városban a tervezett és megvalósuló fejlesztések minél szélesebb körben ismertek legyenek, hiszen csak így biztosítható akár a lakosság, akár a befektetők, vállalkozások részéről az elfogadottság.

Egyéb helyi szabályozások és tevékenységek

Az önkormányzat feladata a város szabályozási tervének és helyi építési szabályzatának rendszeres felülvizsgálata és a szükséges módosítások végrehajtása annak érdekében, hogy a fejlesztések megvalósulhassanak. Az önkormányzat már az ITS tervezése során is együttműködött, kapcsolatban állt a különböző hatóságokkal (a 314/2012. (XI.8.) Kormányrendeletben rögzített partnerségi egyeztetési szabályoknak megfelelően). Természetesen ezen együttműködés a fejlesztések megvalósulása és fenntartása során is biztosított lesz. Fontos, hogy a fejlesztési elképzelések a szakágazati tervekkel összehangoltan kerüljenek kialakításra.

A fejlesztések megvalósítását segíti az 1999-ben, 30 éves időszakra vonatkozóan elkészült településfejlesztési koncepció, valamint a 2015-ben elfogadott, 2015-2019. évekre készült gazdasági program. A gazdasági program helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek az önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A tervezett fejlesztések megvalósulása során hangsúlyos szerepet kap a tájékoztatás- és nyilvánosság, és a partnerségi fórumok működtetése.

6.2. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósításának szervezeti kereteinek meghatározása

A városfejlesztési tevékenységek, városfejlesztési irányok meghatározása alapvetően a képviselőtestület kompetenciája. A Testület a fejlesztési döntések során felhasználja Bizottságainak véleményét és a Közös Önkormányzati Hivatal osztályaival való egyeztetés eredményeit is, valamint

Tokaj Integrált Településfejlesztési Stratégia

további ideiglenes (ad-hoc) tanácsadó testületek bevonása is szükséges lehet az egyeztetésbe, mikor az adott fejlesztés témája ezt megkívánja.

A Képviselő-testület tanácsadó testületei előkészítő, véleményező, javaslattevő és szervező feladatokat ellátó – a képviselői-testület által döntési jogkörrel fel nem ruházható – egymással mellérendeltségi viszonyban álló önkormányzati szakmai műhelyek.

Állandó tanácsadó testületek a következők:

- Idegenforgalmi és Borászati Tanácsadó Testület
- Vállalkozásfejlesztési és Munkahelyteremtési Tanácsadó Testület

Jelenleg az önkormányzat önálló projektirodát nem tart fenn, városfejlesztő társaságot nem működtet. A fejlesztések megvalósításához szükséges pályázatok elkészítésében és a projektek menedzselésében, ellenőrzésében projektenként felálló, műszakilag – gazdaságilag – pénzügyileg – jogilag képzett munkacsoportok vesznek részt az Önkormányzati Hivatal Városüzemeltetési és Műszaki Irodáján és Gazdasági Irodáján belül dolgozó szakemberek integrálásával. Alapvetően a Városüzemeltetési és Műszaki Iroda valamint a Gazdasági Iroda látja el mind a településfejlesztéssel kapcsolatos feladatokat, mind pedig a vagyongazdálkodással és a beruházásokkal kapcsolatos főbb feladatokat.

Az ő munkájukat segítik a Képviselőtestület Ügyrendi és Jogi-; Pénzügyi és Településfejlesztési-; Humánpolitikai és Idegenforgalmi Bizottságai, és az eseti jelleggel megbízott külső tanácsadó cégek.

Az önkormányzat munkatársai beruházás-előkészítésben, projektfejlesztésben, projektmenedzselésben és -megvalósításban jelentős gyakorlatra tettek szert az elmúlt években.

Tekintettel a település méretére, az önkormányzat ingatlanállományára és vagyongazdálkodására önálló városfejlesztő gazdasági társaság felállítását az önkormányzat nem látja indokoltnak.

Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása olyan szervezeti működést kíván meg a városoktól, amely biztosítja

1. egyrészt a stratégia egészének folyamatos karbantartását, az elért eredmények visszacsatolását a stratégia tervezési folyamatába (**stratégiai menedzsment**);
2. másrészt a stratégia által kijelölt akcióterületi alapú fejlesztések professzionális és hatékony megvalósítását (**operatív menedzsment**).

A stratégiai menedzsment a „hatások” érvényesüléséért, az operatív menedzsment pedig az eredményekért (mind a közvetlen „kimenetek”, mind a tényleges eredmények) felel. Az eredmények visszacsatolása a program nyomon követéséből („monitoring”) származó adatok alapján történik.

Stratégiai menedzsment szervezet

A stratégiai menedzsment fő feladatai:

- Az ITS megvalósulásának folyamatos nyomon követése, értékelése. Ennek keretében az elhatározott fejlesztések megvalósulásának figyelemmel kísérése, azok elvárt eredményeinek és hatásainak értékelése, az ITS által kitűzött célok teljesülésének nyomon követése.
- A városfejlesztés társadalmi, gazdasági és szabályozási környezete változásának figyelemmel kísérése, a külső feltételrendszer változásainak a stratégiai célokra és eszközökre gyakorolt hatásainak elemzése, értékelése.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

- A városi társadalom és gazdaság igényeinek és lehetőségeinek feltárása, azok változásainak beépítése az ITS cél- és eszközszerébe.

AZ ITS stratégiai menedzsmentje képes arra, hogy érdemben segítse a város jövőbeli projektjeinek helyi koordinációját, kapcsolatot tartson a város felső szintű vezetésével, a megyei szintre delegált végrehajtó feladatok felelőseivel, a szakmai tartalom tekintetében pedig befolyásolja az egyes projektek végrehajtására irányuló operatív menedzsment tevékenységét. A döntéshozatalért a városvezetés felelős.

A stratégia menedzsment szervezete nem választható el a város önkormányzatának szervezeti rendszerétől. A feladatokat az önkormányzati hivatal szakapparátusa végzi. A stratégiai menedzsment szervezetbe a Polgármester és az Alpolgármester mellé az alábbi szervezeti egységek delegálnak tagokat: Gazdasági Iroda, Városüzemeltetési és Műszaki Iroda.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a stratégia társadalmi szintű monitoringára. Ennek megvalósítása szintén a stratégiai menedzsment szervezet feladata. Érdemes és szükségszerű lehet éves, rendszeres partnerségi fórum szervezése. A fórum által tárgyalt tematika összeállítását a stratégiai menedzsment, a szakmai anyagok előkészítését, előterjesztéseket a hivatal érintett részlege végzi. Mivel a fórum stratégiai kérdésekben segítheti és megalapozhatja a városvezetés döntéseit, évente legalább egyszer össze szükséges hívni, ennek kapcsán pedig az ITS egészének és a kulcsfontosságú fejlesztések megvalósulásának áttekintése szükséges. A stratégiai döntéseket a város vezetése hozza meg, a partnerségi fórum szerepe, hogy a döntésekhez információt szolgáltatson, igényeket, szándékokat tudatosítson, javaslatokat tegyen és az érintett közösség is visszaigazolja a döntések megalapozottságát. Ezeket a fórumokat a médián keresztül elérhetővé teszik a település összes lakója számára, és különböző módszerekkel biztosítják a hozzászólás lehetőségét a jelen nem lévők részére is (pl.: az önkormányzat honlapján partnerségi felület).

Operatív menedzsment szervezet

A racionalitás, a szükségesség és a fenntarthatóság elveit szem előtt tartva megállapítható, hogy az integrált településfejlesztési stratégiában nevesített fejlesztési elképzelések megvalósításához nem szükséges városfejlesztő társaság létrehozása és működtetése. Az önkormányzat jelenlegi és jövőbeli anyagi helyzete nem teszi lehetővé, hogy hosszú távon fenntartsa és finanszírozza egy ilyen jellegű szervezetet.

Az operatív menedzsment szervezeti egység tagjai az önkormányzat munkatársai és szükség esetén külső megbízottak. Az operatív menedzsment felelős az egyes projekttevékenységek szakmai, pénzügyi lebonyolításáért, azok megfelelő határidőre történő teljesüléséért. A menedzsment szervezet beszámolókat készít a stratégiai menedzsment szervezetnek, illetve a támogatók felé.

Az egyes beavatkozások sikeres megvalósítása érdekében az alábbi menedzsment pozíciók betöltése, és a hozzájuk tartozó elvárásoknak való megfelelés szükséges:

- Projekt menedzser
  - vezetői-, üzleti tervezési tapasztalatok
  - projekt menedzsment, pályázati menedzsment területen szerzett tapasztalat
  - beruházások (kiemelten EU támogatásból megvalósult, közszféra beruházások) előkészítésében, szervezésében, irányításában szerzett jártasság

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

- koordinációs tapasztalatok és készségek együttműködésben, kapcsolattartásban (kiemelten az önkormányzat testülete, intézményei és külső partnerek).
- Műszaki menedzser
  - támogatott beruházási típusú projektek végrehajtásában szerzett gyakorlat
  - beruházás műszaki ellenőrzésében vagy lebonyolításában szerzett tapasztalat,
  - pályázat készítésben szerzett tapasztalat.
- Pénzügyi menedzser
  - önkormányzati gazdálkodás átfogó ismerete,
  - támogatott beruházások pénzügyi lebonyolításában, elszámolásában szerzett jártasság,
  - az unós támogatások pénzügyi szabályozásának részletes ismerete.
- Adminisztratív munkatárs
  - feladata a projektmenedzser és a pénzügyi menedzser (esetlegesen műszaki menedzser) munkájának támogatása,
  - önkormányzati gazdálkodás ismerete,
  - beruházások pénzügyi lebonyolításában szerzett jártasság.

Operatív menedzsment munkáját támogató szakértők:

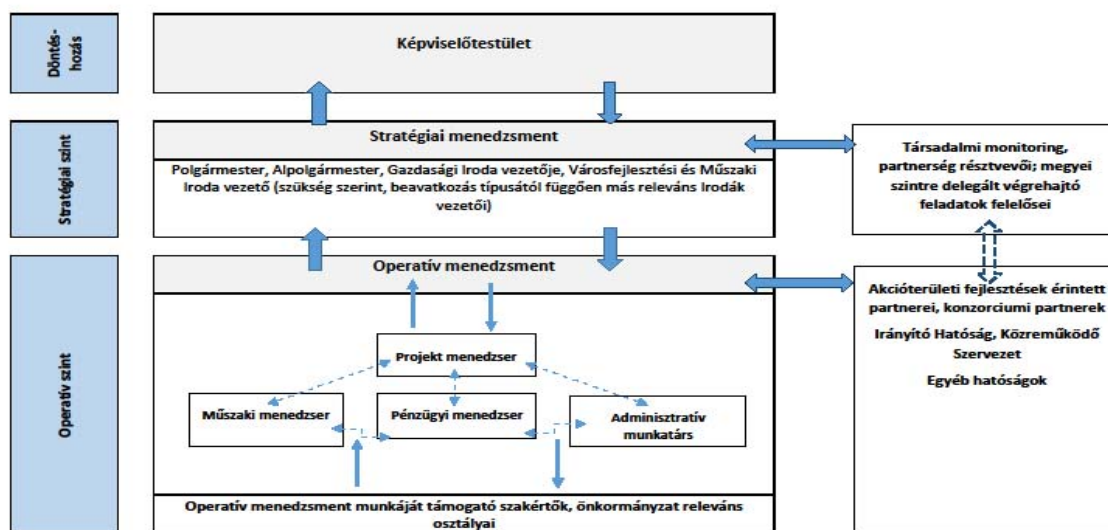
- Kommunikációs, marketing feladatokért felelős szakember
- Jogi tanácsadásért és közbeszerzésekért felelős szakember
- Könyvvizsgálatért felelős szakember.

Az önkormányzat részben már rendelkezik a fenti humán erőforrás háttérrel, de a stratégia megvalósítása során várhatóan további kapacitásbővítés és eseti jelleggel külső szakember megbízása szükséges. A beavatkozások zavartalan, a tervezett határidőre történő megvalósítása érdekében a kapacitásbővítés szükségességéről, illetve a külső szolgáltatások igénybevételéről a stratégiai menedzsment szervezet dönt.

Az operatív menedzsment feladata, hogy beavatkozásonként külön-külön meghatározott időszakonként mérje az indikátorok aktuális értékét, azokról beszámoljon a stratégiai menedzsment szervezetnek. Erről részletesebben a 6.4. fejezet szól.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

7. ábra: Az ITS végrehajtásának szervezeti rendszere

6.3. Településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Tokaj, a Tokaji Járás, a város természetes vonzásában lévő települések és a Tokaj-Hegyalja Történelmi Borvidék elválaszthatatlan egymástól fejlesztési szinten. A területe, a hegyaljai borvidék szinte minden problémán és előnyön osztozik a várossal, vagyis az egyeztetések – melyek jelenleg is napi szinten zajlanak – a jövőben is folytatandóak.

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia egyeztetése a közvetlen, elsősorban a funkcionális vonzáskörzet szintjén, közvetlenül történik, a társadalmi egyeztetés folyamatába a további érintett településeknek is módja van bekapcsolódni. A térségfejlesztés városinál kiterjedtebb további szintjein egyeztető fórumok adnak formális és informális lehetőséget az érintett szereplők érdekegyeztetésére, közös stratégiák kidolgozására és végrehajtására.

A településközi koordináció a tervezésen túl **az ITS megvalósítási szakaszában is meg kell, hogy valósuljon**, fel kell tárni együttműködések további lehetséges területeit.

A járás településeivel kiemelkedő fontosságú az együttműködés a szociális- és gyermekjóléti hálózat, az egészségügyi és közigazgatási szolgáltatások stb.) tekintetében.

Az Önkormányzat jelenleg az alábbi jogi személyiséggel rendelkező társulásoknak a tagja:

- Tokaji Többcélú Kistérségi Társulás
(Feladat és hatáskör: Házi segítségnyújtás; Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás; Családsegítés; Gyermekjóléti szolgáltatás; Központi orvosi ügyelet)
- Abaúj-Zempléni Szilárdhulladék Gazdálkodási Önkormányzati Társulás
(Feladat és hatáskör: a térség környezeti állapotának megőrzése; a korszerű hulladékgazdálkodás bevezetése)

Tokaj Integrált Településfejlesztési Stratégia

- Borsod Abaúj Zemplén Térség Ivóvíz - kezelési Önkormányzati Társulás
(Feladat és hatáskör: a térség ivóvíz minőségének javítása)

A gazdaságfejlesztési, település- és térségfejlesztés vonatkozású kapcsolatok még szorosabbra fűzése elsősorban a Tokaj-hegyalja településeivel indokolt. A fejlesztési elképzelések megvalósítása során esetlegesen fellépő érdekellentétek kezelése, közös elképzelések megvalósítása, települési fejlesztések mintegy hálózatként való kezelése minden érintett fél érdekeit szolgálják. A világörökségi helyszín fejlesztési igényeinek összehangolásában komoly lehetőségek rejlenek, az együttműködésben rejlő lehetőségek kiaknázása – legyen az közösen megvalósított projektcsomag, vagy a közös érdek érvényesítése során közös fellépés – a lokális problémák kezelésében is segítséget nyújthat a partner települések számára.

Az együttműködések egyik platformja lehet továbbá a területen működő TDM szervezetek összehangolt munkája.

Az együttműködés példája az ez évben létrehozott „Hegyaljai Városok Szövetsége”, mely a Tokaj-Hegyalja Borvidék városi rangú településeit – Sárospatak, Sátoraljaújhely, Szerencs, Tokaj – tömöríti.

A Tokaj Borvidék fejlesztési Tanács az ITS készítésének folyamatát felügyelte és véleményezte, annak érdekében, hogy összehangolja a tervezési munkát a későbbi nemzeti programmal.

6.4. Monitoring rendszer kialakítása

A járásszékhely integrált településfejlesztési stratégiája végrehajtásáért felelős menedzsment szervezet egyik legfontosabb feladata egy olyan átfogó és hatékony monitoring rendszer működtetése, mely képes arra, hogy a felállított célrendszer eléréséhez szükséges számszerűsíthető eredmények teljesülését nyomon kövesse. A stratégia monitoring rendszerének működtetéséért a 5.2. fejezetben részletesen bemutatott stratégiai menedzsment, illetve az operatív menedzsment szervezet felelős.

A monitoring rendszer kialakítását számos elv alakította. Fontos szempontként jelent meg az a **tapasztalat**, hogy a **2007-2013-as időszakban** a célok méréséhez szükséges adatok nem, vagy csak igen korlátozott mértékben álltak a település rendelkezésére. Ez egyrésztől nagyban befolyásolta a település számára választott fejlesztési stratégia sikerességének mérését, megítélését, másrésztől jelentősen megnehezítette az egyes megvalósuló fejlesztések keretében szükséges adatszolgáltatások teljesítését, csorbította azok összehasonlíthatóságát. Ezen felül pedig számos esetben szükségessé tette az indikátorvállalások felülvizsgálatát, szükség szerinti módosítását, amely jelentős adminisztratív terhet jelentett a kedvezményezettek számára. Ezt tovább tetézte az egyes indikátorok (számszerűsíthető mutatók) nem egyértelmű és egységes értelmezése, számítási módszertanának hiánya.

Ezen tapasztalt nehézségekből fakadóan, továbbá a **2014-2020-as tervezési ciklusban** alkalmazandó **„eredményközpontúság” elve** miatt a monitoring rendszer tervezésekor kiemelt figyelmet kell fordítani az eredmények nyomon követésére. Az indikátorok, célértékük, legfőképpen teljesülésük szerepe különösen hangsúlyossá válik, így elengedhetetlen, hogy a stratégiában szerepeltetett indikátorkészlet egyértelmű és hozzáférhető adatokra épüljön, illetve, hogy a vállalások reálisan teljesíthetőek legyenek.

Az indikátorokra vonatkozó általános **alapelvek** a következők:

1. Az első kritérium az adatok hozzáférhetősége, hiszen ha egy mutató nem hozzáférhető, akkor kvázi használhatatlan, azaz projekt és programszinten sem alkalmazható érdemben. Célszerű tehát olyan indikátorokat meghatározni, amelyek a megvalósítás adott szakaszában bizonyosan kimutathatók.
2. Az indikátor legyen megbízható, azaz a valós állapotot tükrözze.
3. Az információ frissessége nagyon fontos minőségi kritérium, azaz egy adott időponthoz kötött indikátornak valóban arra az adott időpontra vonatkozó információt kell mutatnia.
4. A mutatónak relevánsnak kell lennie, azaz a projekt azon jelenségét kell mérnie, ami érdekes a program egésze szempontjából.
5. A jó mutatónak meghatározottnak kell lennie, hogy bárki, akinek használnia kell, megértse, és valóban arra a jelenségre vonatkozzon, amit mérni szeretnénk. A mutató értelme, jelentése, azonos kell, hogy legyen a döntéshozók, a nyilvánosság és a projektmenedzsment számára, pontosan kell tükröznie a mért, vizsgált fogalmat.

Az operatív menedzsment feladata, hogy beavatkozásonként külön-külön meghatározott időszakonként (évente, félidőben, hosszabb távon) **mérje az indikátorok aktuális értékét**, azokról **beszámoljon** a stratégiai menedzsment szervezetnek.

A korábbi tervezési időszak egyik legfontosabb indikátorokhoz kapcsolódó problematikája volt, hogy nem létezett előre meghatározott indikátor-definíció, ebből adódóan az egyes indikátorok alatt a program végrehajtásában résztvevő más-más szereplők nem ugyanazt értették. Ezen félreértések kiküszöbölése céljából a 2014-2020-as időszakra vonatkozóan már készülnek a vonatkozó, főként a települési önkormányzatok fejlesztéseire fókuszáló **TOP Indikátor definíciós lapok**, így az indikátorok kiválasztása ezek előírásainak (definíció, számítási mód, teljesülés elvárt időpontja, elvárt igazoló dokumentumok stb.) figyelembevételével történt.

Azon mutatók esetében, melyek tekintetében a támogató szervezet nem határoz meg előírást, a menedzsment szervezet saját mérési módszertant dolgoz ki, melyeket a monitoring során következetesen alkalmaz. A más Operatív Programokból megvalósuló fejlesztésekhez a Támogató részéről előírásra kerülhet természetesen más indikátorok mérése, ezeket aktuálisan be kell majd építeni az ITS indikátorainak rendszerébe.

A stratégiai menedzsment szint feladata a monitoring során az értékelés, **elemzés, visszacsatolás és döntéshozás**. A stratégiai menedzsment szervezet a megadott adatok alapján végez értékelést, melynek célja elsődlegesen a stratégiában kitűzött célok megvalósulásának áttekintése. Az értékelés az elvárt eredmények mértékének, az esetleges akadályok beazonosításának, azok leküzdésének, a végrehajtás eredményességének vizsgálatára terjed ki, melynek során a szervezet az előbbieken felsorolt területeken javaslatokat is tesz. Ebben a szakaszban várhatóan még csak kisebb korrekciók végrehajtása válhat szükségessé.

Amennyiben a fejlesztések előrehaladása ezt indokoltá teszi vagy a támogató szervezet előírja, úgy az önkormányzat gyakoribb, akár negyedéves rendszerességgel is áttekinti, megvitatja, szükség szerint korrigálja a stratégia végrehajtásának menetét.

A stratégia megvalósulásának átfogóbb értékelésére az eredmény és hatásindikátorok vizsgálatával kerül sor, **időközi értékelés** keretében (tervezetten 2018-ban). A vizsgálat nemcsak a számszerűsíthető

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

értékek alakulását vizsgálja, hanem kiterjed a kitűzött célok relevanciájának áttekintésére is. Ebben a fázisban a stratégia érdemi áttekintése során korrekciók történhetnek az elért eredmények, illetve az időközben megváltozott külső körülmények hatásainak tükrében. A jövőkép elérése érdekében esetlegesen módosulhatnak a kitűzött (rövid- és középtávú) célok, az akcióterületek, a konkrét beavatkozások, illetve az indikátorok köre. Ebben az értékelési szakaszban indokolt lehet külső szakértők bevonása is. A hatásindikátorok mérésére hosszabb távon (kb. az 5. évben) kerülhet sor, ezen időpont előrehozható, amennyiben a külső környezetben jelentős változás következik be.

A döntéshozatal vonatkozásában a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről 7. § alapján:

Az önkormányzat a stratégiát legalább négyévente áttekinti, ellenőrzi, és dönt arról, hogy

- a) továbbra is változatlan tartalommal alkalmazza,
- b) módosítja, vagy
- c) újat készít.

Nem csak a stratégiai tervezés során, hanem a stratégia megvalósulásának nyomon követésekor is elengedhetetlen a társadalmi részvétel, így a tervezéskor kialakított **partnerségnek** a program végrehajtása során történő továbbvitele, feltételeinek biztosítása továbbra is szükséges. Az együttműködés biztosításáért a stratégiai menedzsment szervezet a felelős.

A visszacsatolások során felülvizsgált és a városvezetés által jóváhagyott, legitim dokumentumok közzétételére a város honlapján kerül sor.

Bázis- és célértékek meghatározása:

Az ITS intézkedéseikhez tartozó bázis- és célértékek meghatározása a rendelkezésre álló anyagok és ismeretek alapján a tervezés jelen szakaszában igen nehézkes, azokat az ITS monitorozása (első éves felülvizsgálata) során kell majd pótolni.

A monitoring és értékelési rendszer, így a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisba, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek legyenek.

A beavatkozások megvalósulását várhatóan összességében az alábbi output és eredmény indikátorok számszerűsítik. Az egyes beavatkozások vonatkozásában a releváns indikátorok körét, célértékeit és a célérés időpontját a projektszintű dokumentációk (ITP, megvalósíthatósági tanulmány, pályázati dokumentáció, stb.) definiálják a részletes műszaki tartalom ismeretében.

Az ITS szintű indikátorok báziséve minden indikátor esetében 2015, az ITS elfogadásának éve, mely a tervezett beavatkozások megvalósításának kezdetét jelentő első év is egyben.

A minimum célértékek becslésekor – főként az energetikai beruházásokhoz és a hálózatos projektekhez kapcsolódó indikátorok – nem becsülhetők még a tervezés jelenlegi fázisában, így a mutatók elvárt értékei később kerülnek meghatározásra a konkrét projektek összeadódó értékei alapján.

Az indikátorkészletben megjelenített minimum értékek becslések, nem tekinthetők kötelezettségvállalásnak.

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

16. táblázat: Tokaj ITS megvalósításának lehetséges indikátorai

Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége	Adatforrás	A beszámolás gyakorisága	Várható / tervezett változás	Minimum célérték (2023)
T1 - Gazdaságélénkítő, borágazatot, turizmust és ipart fejlesztő beavatkozások					
Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Támogatói adatbázisok	Évente	növekedés	10
Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Támogatói adatbázisok	Évente	növekedés	10
A nem pénzügyi támogatásban részesülő vállalkozások száma	db	Támogatói adatbázisok	Évente	növekedés	5
A fejlesztett vagy újonnan létesített iparterületek és ipari parkok területe	ha	TVÖ ⁵	Évente	növekedés	10
Fejlesztett turisztikai attrakciók száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	8
A természeti és a kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások várható számának növekedése	látogatás/év	TVÖ	Évente	növekedés	10 000
T2 - Fenntartható, népesség megtartó települési infrastruktúra fejlesztés					
Városfejlesztés: Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek	m ²	TVÖ	Évente	növekedés	n.a.
Városfejlesztés: Integrált városfejlesztési stratégiákba bevont területek lakossága	fő	TVÖ	Évente	növekedés	4580
Városfejlesztés: Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek	db	TVÖ, Támogatói adatbázisok	Évente	növekedés	5
Városfejlesztés: Helyreállított lakóegységek városi területeken	lakóegység	TVÖ	Évente	növekedés	3
Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	TVÖ	Évente	növekedés	2 000
A helyi társadalmi akciókba bevonás érdekében elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	TVÖ	Évente	növekedés	200
Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m ²	TVÖ	Évente	növekedés	n.a.

⁵ Tokaj Város Önkormányzata

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége	Adatforrás	A beszámolás gyakorisága	Várható / tervezett változás	Minimum célérték (2023)
Energiahatékonyság: A középületek éves primerenergia-fogyasztásának csökkenése	kWh/év	TVÖ	Évente	csökkenés	391,25
Megújuló energiaforrások: A megújuló energia-termelés további kapacitása	MW	TVÖ	Évente	növekedés	n.a.
Üvegházhatást okozó gázok csökkentése: az üvegházhatású gázok becsült éves csökkenése	CO2 egyenérték tonnában	TVÖ	Évente	csökkenés	38,14
Energiahatékonysági fejlesztések által elért primer energia felhasználás csökkenés (Primer energia felhasználás)	PJ/év	TVÖ	Évente	csökkenés	n.a.
A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energia-fogyasztáson belül	PJ/év	TVÖ	Évente	növekedés	n.a.
A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség	PJ/év	TVÖ	Évente	növekedés	n.a.
Elégedettség a települési környezet minőségével	pontérték (1-10)	TVÖ	Évente	növekedés	7
A megújuló energiaforrásból előállított energiamennyiség a teljes bruttó energiafogyasztáson belül Primer energia felhasználás	PJ/év	TVÖ	Évente	növekedés	n.a.
Hulladékgazdálkodással kapcsolatos szemléletformálásban aktívan résztvevő lakosság	fő	TVÖ	Évente	növekedés	4580
A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség (CLLD)	pontérték (1-10)	TVÖ	Évente	növekedés	7
Épületenergetikai beavatkozással érintett középületek száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	5
A javuló szolgáltatások és infrastruktúra előnyeiben részesülő lakosság	fő	TVÖ	Évente	növekedés	4580
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	2
T3 – Humán infrastruktúra és humán potenciál fejlesztése					
Egészségügy: Jobb egészségügyi szolgáltatásokban részesülő lakosság	fő	TVÖ	Évente	növekedés	4580
Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	1

Tokaj
Integrált Településfejlesztési Stratégia

Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége	Adatforrás	A beszámolás gyakorisága	Várható / tervezett változás	Minimum célérték (2023)
Újonnan épített vagy felújított rendelők, tanácsadók száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	1
A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	1
Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (beleértve a családi napköziket is)	db	TVÖ	Évente	növekedés	15
Intézmények száma, amelyekben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest	db	TVÖ	Évente	növekedés	3
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	3
A program elhagyását követően a munkaerő-piacra vagy munkaerő-piaci programba belépők száma	fő	TVÖ	Évente	növekedés	30
Felújított oktatási-nevelési intézmények száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	2
Fejlesztett Szociális alapszolgáltatások száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	1
A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	3
A javuló szolgáltatások és infrastruktúra előnyeiben részesülő lakosság	fő	TVÖ	Évente	növekedés	4580
T4 – Közlekedésfejlesztés: a külső és a belső elérhetőség javítása					
Közutak: A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	TVÖ	Évente	növekedés	20
Kialakított kerékpáros barát települések vagy településrészek száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	1
Közlekedésbiztonsági fejlesztést megvalósított települések száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	1
Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	TVÖ	Évente	növekedés	1
Kialakított kerékpárforgalmi létesítmények hossza	km	TVÖ	Évente	növekedés	2
Napi utazások esetén fő közlekedési eszközként gyalogos, kerékpáros vagy közösségi közlekedési módot választók részaránya	%	TVÖ	Évente	növekedés	10

Ábrajegyzék:

1. ábra: Tokaj Város településfejlesztési célrendszere.....	11
2. ábra: Óváros akcióterület.....	21
3. ábra: Vár akcióterület.....	22
4. ábra: A város egyéb területei akcióterület.....	23
5. ábra: Külterület akcióterület.....	24
6. ábra: Célrendszer belső összefüggései.....	63
7. ábra: Az ITS végrehajtásának szervezeti rendszere.....	80

Táblázatok jegyzéke:

1. táblázat: A tematikus és a területi célok közötti összefüggések ábrázolása:.....	19
2. táblázat: Az Óváros tervezett projektjeinek összefoglaló bemutatása:.....	26
3. táblázat: A Vár tervezett projektjeinek összefoglaló bemutatása.....	26
4. táblázat: A város egyéb területein tervezett projektek összefoglaló bemutatása.....	27
5. táblázat: A külterület tervezett projektjeinek összefoglaló bemutatása:.....	30
6. táblázat: A településfejlesztési akciók vázlatos pénzügyi terve.....	32
7. táblázat: Kulcsprojektek összefoglaló bemutatása.....	37
8. táblázat: Hálózatos projektek összefoglaló bemutatása.....	38
9. táblázat: Tervezett projektek illeszkedése a támogató OP-k indikátoraihoz.....	40
10. táblázat: Tokaj ITS célrendszerének illeszkedése az OFTK prioritásaihoz.....	53
11. táblázat: Tokaj ITS célrendszerének illeszkedése a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Stratégia prioritásaihoz.....	54
12. táblázat: Tokaj ITS célrendszerének illeszkedése a Nemzeti Környezetvédelmi Program Stratégia céljaihoz.....	57
13. táblázat: Tokaj ITS célrendszerének illeszkedése az EU 2020 Stratégia tematikus céljaihoz.....	59
14. táblázat: A célok és a helyzetértékelésben beazonosított problémák és adottságok összefüggése.....	64
15. táblázat: Kockázatok.....	68
16. táblázat: Tokaj ITS megvalósításának lehetséges indikátorai.....	84